

Zárótanulmány

A “Jó a Jókain! - közös programok, közös identitás”
TOP-6.9.2-16-MI2-2017-00001 projektben végzett
tevékenységek eredményeit összefoglaló
zárótanulmány

Tartalom

A helyi identitás erősítése projekt Miskolcon.....	5
Városi projektek bemutatása	5
Városrészi együttműködések	6
Miskolc te vagy!.....	6
Legyünk együtt, tegyünk együtt!.....	6
Önkormányzati projekt összegzése	6
Civil megvalósítású projektek	7
Vörösmarty Város-Rész-Vétel Programok.....	7
A Közösség téglái.....	8
Kapuzörgető	8
Jó a Jókain! – közös programok, közös identitás.....	9
Civil projektek összegzése	9
Előkészületek	11
Munkatársak.....	11
Cselekvő közösségek, a szakmai háttérszervezet.....	11
Tervezési szakasz	12
Közösségi interjúk.....	12
Közösségi beszélgetések.....	13
Közösségi felmérés.....	14
Közösségi tervezés	14
Helyi Cselekvési Terv.....	15
Helyzetelemzés	15
Célok	16
Projektelemelek.....	17
Megvalósult projektek	20

Negyedéves tevékenységek	20
Weidlich-napok.....	20
Egy nap a Csodamalomban	21
Jókai - Laborfalvi szomszédnap.....	22
Retro nap.....	23
Helytörténeti kiállítás.....	25
Egészségünkre!	26
Márton nap a Malomnál.....	26
Negyedéves tevékenységek összegzése.....	27
Féléves tevékenységek	28
Játsz velünk!	29
Kincskereső.....	30
Eszem-izsom.....	31
Mozdulj ki!	32
Lakótelepi ŐrSZEM.....	33
A virágos Jókai városrészért.....	34
Féléves folyamatok összegzése	35
Bűnmegelőzés és közbiztonság.....	36
Gyermek és idősjogi játszóház.....	36
Közbiztonsági családi nap	37
Rendhagyó osztályfőnöki óra.....	37
Közlekedésbiztonság.....	38
Közlekedésbiztonsági napközis tábor.....	38
Gyermek ügyességi verseny.....	39
Részvételi fórumok.....	40
Tréningek és képzések.....	41
Tanulmányút	41

Bűnmegelőzési tréning.....	42
Kommunikáció és konfliktuskezelési képzés.....	42
Összegzés.....	44
Felhasznált irodalom.....	46

A helyi identitás erősítése projekt Miskolcon

Magyarország kormánya 2016-ban meghirdetett pályázata, a TOP-6.9.2-16 azonosítószámú „Helyi identitás és kohézió erősítése” című program a helyi közösségek fejlesztését és az egyes városrészek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztését, közösségi szerepvállalás erősítését szolgálja. Kiemelt célként fogalmazódott meg, hogy a helyi közösségek megerősödjenek, a civil aktivitások támogatásra találjanak és új közösségek jöjjenek létre.

A felhívás során a Miskolc Megyei Jogú város részéről három Önkormányzati fenntartású intézmény és négy civil szervezete nyújtott be és nyerte meg a támogatást. Összességében elmondható, hogy a városi és civil megvalósítók akcióterületei az egész várost lefedik, így biztosítva a teljes lakosság bevonását és hozzáférését a programhoz. Mind az önkormányzati, mind a civil megvalósítók programelemei az alábbi csoportokba illeszthetők:

- Közösségi akciók, tevékenységek, események
- Helytörténeti, helyismereti projektelem
- Részvételi fórumok
- Bűnmegelőzés és közbiztonság javítását segítő programok
- Közlekedésbiztonsági tevékenységek

Városi projektek bemutatása

Önkormányzati konzorcium keretében összesen 540 M forint értékben használt fel forrást két önkormányzati szervezet három TOP projektben. A mellékelt térképen látható, hogy a terület és lakosságarányos lefedettségben a három projekt nagy mértékben lefedi a város területét és lakosságát. A városrészekben működő közösségek, szervezetek, intézmények, vállalkozások lehetőséget kaptak a városrészek közösségi életének kialakításában. A pályázat részeként megvalósuló beavatkozások következtében a meglévő humán erőforrások aktivizálódnak és minőségi változást hoznak a város közösségi életében.

Az önkormányzati megvalósítású programok közösségfejlesztési programcsoportjai a következő kategóriákba illeszthetők:

- helytörténeti programok és helytörténeti kiállítások;
- közösségek szomszédoltatása;
- generációk közötti tudásátadás;
- gasztronómiai programok;
- kézműves foglalkozások;
- városbeszélgetések;
- bűnmegelőzési és közlekedésbiztonsági programok.

Városrészi együttműködések

Városrészi együttműködések néven a Miskolci Egyesített Szociális és Gyermekjóléti Intézmény (röviden MESZEGYI) valósította meg programjait összesen öt célterületen. Hozzájuk tartozott a Belváros és Népkert városrész-Szentpéteri kapu, a Belváros és Vologda városrész, a Petneházi-bérházak és Avas-dél városrész, Martin-kertváros és Szirma városrész, illetve Diósgyőr városrész.

Miskolc te vagy!

Miskolc Kulturális Központ nonprofit kft, röviden MKK irányításával négy akcióterületen tartották meg a rendezvényeket. Egyes célterülete az Avas-déli I. ütem és a Csabai kapu, melynek információs pontja az Avasi 1.sz. Idősek Klubja lett. A második területe az Avas-déli III. ütem és a történelmi Avas információs pontja az Pattantyús Avastetői Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola. Harmadik akcióterülete a Belváros és Tetemvár, Bábányibérc, Bedegvölgy-Bodótető városrész. Itt az információs pontot a Szépkor Szolgáltatási Központ töltötte be. Negyedik célterületéhez pedig a Bulgárföld, Diósgyőr, Hámor és Lillafüred városrészek tartoztak. Ez utóbbi információs pontja a Hámori Szolgáltatási Központ, illetve Ady Endre Művelődési Központ volt.

Legyünk együtt, tegyünk együtt!

Csakúgy, mint a Miskolc te vagy! projekt esetében, a megvalósító itt is a Miskolc Kulturális Központ nonprofit kft volt. Összesen öt akcióterület fedte le a projekt területét. Első célterületük Belvárosban működött, méghozzá az MKK Nonprofit Kft. és Ifjúsági és Szabadidő Ház információs ponttal. A Diósgyőri célterületen Ady Endre Művelődési Ház lett az információs pont. Hejőcsabai városrészben a Gárdonyi Géza Művelődési Ház vált az információs ponttá. Görömböly és Miskolctapolca városrészekben pedig a Görömbölyi Művelődési Ház töltötte be az információs pont szerepét.

Önkormányzati projekt összegzése

Amint a fenti területi felsorolásból is látszik, az egyes akcióterületek az esetek zömében két-három városrészből tevődnek össze. Sokszor egy-egy városrész több darabra osztva jelenik meg más-más megvalósítóhoz köthető akcióterületen. Bár ez a fajta területi kuszaság és sokszínűség bizonyára gondot jelenhetett a megvalósítás során a programok neve és tartalma arra enged következtetni, hogy a lakosság igényei Miskolc egészét nézve nagyon hasonlóak. A lakossági igényfelmérés és tervezés nyomán ugyanis mindhárom projektnél és azon belül az egyes akcióterületeken nagyon hasonló programötletek, események kerültek kialakításra. Gasztronómiai programok, Szomszédoltatás, Tanulj Netül Nagyi, Szedd magad, Én kis kertész, Társas-játék klub, , Varróműhely, Kisbocs – kuckó, Fásítás és virágosítás, Nagyi mesélj, Ifjak az idősekért kulturális és gasztronómiai esemény, Szüreti Mulatság Kortalan Helytörténevezések Közössége, Unoka-Nagyi-Papi program, Kamasz Panaszkör, Kisgyermeket nevelők Mazsi Klubja stb.... Megjelennek ugyanakkor a helyi nevezetességek és sajátosságok is a

programnevek között, mint például az Avasi must-túra (Avasi pincesorhoz kapcsolódó városrész), Várbarátok köre (Diósgyőri vár közeli városrész).

Civil megvalósítású projektek

Helyben működő releváns tapasztalattal rendelkező civil szervezetek is pályázati megvalósítók között szerepeltek. A civil szervezetek egyenként 55 M forint értékben használtak fel forrást négy TOP projektben. Csakúgy, mint az önkormányzati megvalósítású projektekben ezekben az esetekben is kiemelt szerepet kaptak a városrészekben működő közösségek, szervezetek, intézmények, vállalkozások, melyek lehetőséget kaptak a városrészek közösségi életének alakításában. A pályázat részeként megvalósuló beavatkozások következtében a meglévő humán erőforrások aktivizálódnak és minőségi változást hoznak a város közösségi életében. A szervezetek tervezeit áttekintve azt látjuk, hogy a négy civil szervezet programjai kevésbé mutatnak egységes képet az önkormányzati projektekhez képest. Ennek háttérében a kevésbé központosított szervezetek és a városrészi lakosok nagyobb arányú bekapcsolódása állhat.

Vörösmarty Város-Rész-Vétel Programok

Miskolc város Vörösmarty és Selyemrét városrészében a Miskolc Város Közoktatásáért Közalapítvány szervezett közösségformáló programokat. Információs pontja a városrész központjában található Célpont közösségi tér lett.

Kép 1 A Vörösmarty városrész térképen

A Közösség téglái

Az Ifjúságért Alapítvány a Vasgyár, Vargahegy, Magashegy, Komlóstető, Bükkszentlászló városrészekben valósította meg programjait. Információs pontjukként a Vasgyári Közösségi Ház szolgált.

Kép 2 a Közösség téglái összesen öt akcióterületből áll

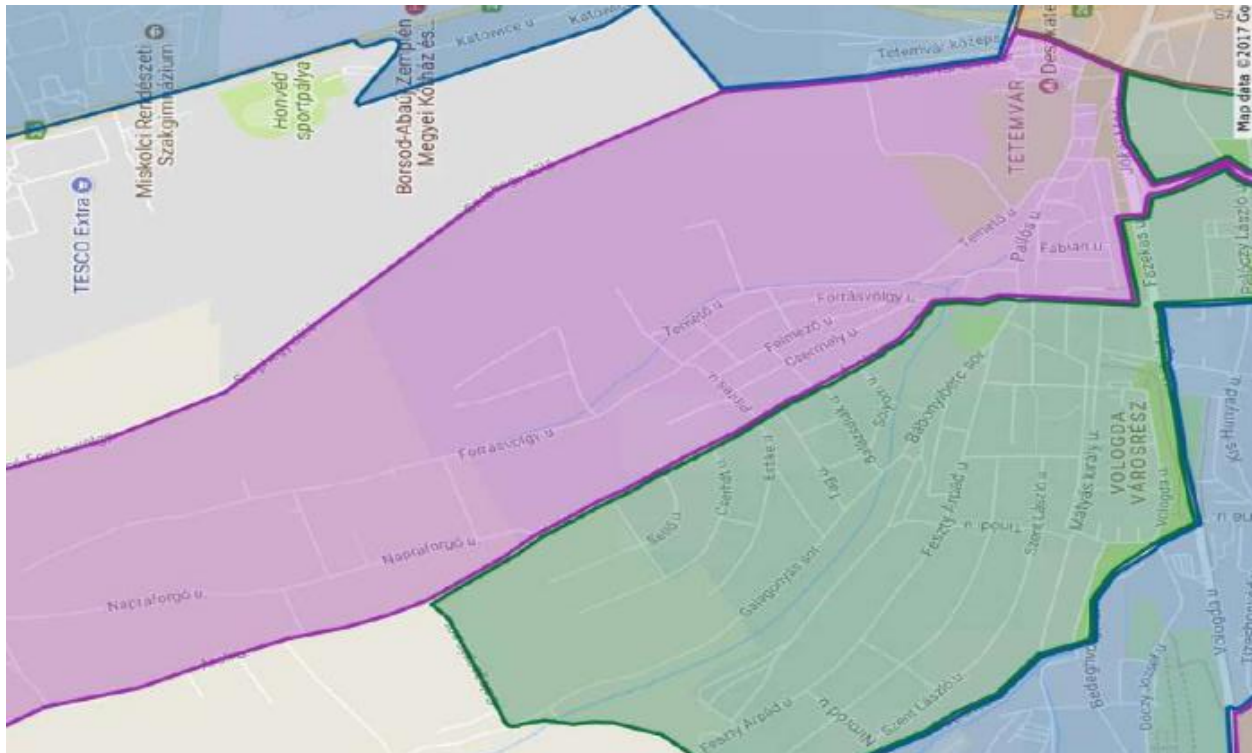
Kapuzőrgető

Esély és Részvétel Közhasznú Egyesület röviden ERKE működtetésével jött létre a Kapuzőrgető program. A civil és városi megvalósítók közül az egyetlen, ami egy városrész, mégpedig a Győri kapu területét fedte le. Információs pontjukként a Miskolci Kulturális Központ Nonprofit Kft - Ifjúsági Ház szolgált.

Jó a Jókain! – közös programok, közös identitás

A Háromkő Ifjúsági, Természetjáró és Kulturális Egyesület, rövidebb néven Háromkő Egyesület megvalósításában a Jó a Jókain! – közös programok, közös identitás projekt futott. Információs pontként kezdetben a Weidlich-udvarban található Zöld Sárkány teázó, majd a szintén az udvarban található Háromkő iroda, későbbi nevén PONTközPONT szolgált. A célterület lefedte a Jókai lakótelep egészét, illetve pár utca erejéig a Miskolc Belváros részét is.

Kép 3 Célterület a Jókai városrész és Miskolc Belváros néhány utcája

Civil projektek összegzése

Ha a civil projekteket az önkormányzati megvalósítású projektekkel összehasonlítjuk több párhuzamot is vonhatunk. Nyilvánvalóan az önkormányzati területekhez képest a területek kiterjedése és a lakosság létszáma nagyságrendileg kisebb, a civil megvalósítású projektekhez általában kisebb városrészek kerültek. A legnagyobb területi szétszórtságot és a legtöbb városrészt magában foglaló helyszín a Városlátó téglái kapták, összesen hatot. Ezt követi sorban a két nagyobb akcióterülettel bíró Vörösmarty Város-Rész-Vétel. Egységesebb képet mutat, de területének 5%-a a Belvároshoz tartozik a Jókain működő projektnek. Városrészileg egy területre tudott koncentrálni a civil megvalósítók közül a Kapuzörgető program.

Az önkormányzati projektekhez hasonlóan a civil projektek is részben hasonló programkínálatot állítottak elő közösségeikben. Érdeemes megfigyelni az alábbi felsorolásban a programokat összekötő témákat. Az egyes címekből felsejlik a játékhoz, sporthoz, tanuláshoz, környezetvédelemhez, helytörténeti érdekességekhez, gasztronómiához, termelői vagy helyi vásárhoz köthető tevékenységek köre.

Vörösmarty Város-Rész-Vétel programkínálatának elnevezései: Játszóház nemcsak gyerekeknek, Lakótelepi zsidóvásár, Ünnepre hangolva, Családi tanulókör, Városi Kertszépítők, Játssz Szabadon!, Miénk a tér!, Ismerjük meg városrészenket!, Kortárs képzés, Tegyük együtt jót!, Alkotóház, Szülők Akadémiája, Tanuljunk egymástól! Egészségre hangolva.

Közösség téglái programkínálatának elnevezései: Szomszédünnep, Ünnepváró, Művészetek napja, Te szedd akció, Mozdulj!, Élménynap, Zöld település önkéntes akció, Közösségi regiszter, Természetjárás, természetfotózás, Mozgás klub, Életvezetési klub tanulókör, Magvető kórus

Kapuzörgetők programkínálatának elnevezései: Győri kapu kertje, balkonja, Ünnepváró Győri kapu, Játssz újra Győri kapu!, Mozgásban a Győri kapu, Zenél a Győri kapu, Nagyszülők napja – szomszédünnep, Bolhapiac, A Győri kapu kultikus helyei, volt egyszer egy kisvasút, Természeti értékek és csillag les, Családi tanulókör, Jogos önvédelmi klub, Győri kapui alkotóház, Mozdulj Győri kapu.

Jó a Jókain! – közös programok, közös identitás programkínálatának elnevezései: Weidlich napok, Egészségnap, Jókai – Laborfalvi szomszédünnep, Egy nap a Csodamalomban, Aluljáró kiállítás, Retró nap, Kincskereső, Játssz velünk! társasjáték és kvíz klub, Eszem-iszom..., Lakótelepi őrszem, Mozdulj ki!, A virágos Jókai városrészért,

Előkészületek

Munkatársak

A projektben összesen két fő félállású közösségfejlesztőt, egy szintén félállásban tevékenykedő bűnmegelőzési mentort, teljes állásban egy szakmai vezetőt, egy projekt menedzsert foglalkoztatott a Háromkő Egyesület. A szakmaiság és hozzáértés biztosítására vonatkozóan a projekt keretein belül kötelezően teljesítendő képzések és együttműködések voltak előírva.

Cselekvő közösségek, a szakmai háttérszervezet

A projekt szakmai háttérének támogatását egy már futó program, nevezetesen az EFOP-os *Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás* projekt biztosította. Az országos lefedettségű projektben a Szabadtéri Néprajzi Múzeum vezetésével és két konzorciumi partnerrel a Nemzeti Művelődési Intézet és az Országos Széchényi Könyvtár végeztek szintén társadalmi aktivitás növelését előmozdító tevékenységet. A kulturális intézmények egyedi eszközkészletével biztosítottak folyamatos szakmai-módszertani támogatást az egyes települések kulturális intézményei és civil szervezetei számára, így a Jó a Jókain! projekt keretein belül is a Háromkő Egyesületnek.

A társadalmi kohéziót erősítő, közösségfejlesztési folyamatokat előkészítő programokhoz szakmai kiadványokat tettek elérhetővé a cselekvokozossekek.hu oldalon online és elektronikus anyagok formájában. A programhoz szükséges szakmai módszereket összegyűjtő anyagok megalapozták a szakmai előkészítést és az egész pályázat során támpontot, iránymutatást jelentettek a felmerülő akadályoknál, kérdéseknél. Ennek a szakmai anyagnak a szócikkekbe szedett feldolgozása a Cselekvő közösségek Wiki oldala tette még könnyebben kereshetővé, elérhetővé.

A pályázatok nyilvántartásában és nyomon követésében jelentett segítséget az adatok feltöltésére lefejlesztett OVIMOR rendszer.

Szintén a Cselekvő közösségek projekt biztosított egy mentorhálózatot, ami segítségével felkészült szakemberek helyben nyújtottak segítséget a közösségeknek, hogy kezdeményezéseik hosszú távon működőképesek legyenek. Feladatuk volt, hogy a helyi kulturális aktivitást és a kulturális élet szervezésében való részvételt ösztönözzék. A Jó a Jókain! projekt elsődlegesen Bogdán Péter kulturális közösségfejlesztő mentorról dolgozott együtt, de Kovács Petra Klára, szintén Borsod-Abaúj-Zemplén megyei mentor is támogatta a közösséget, lévén, hogy a Jókai városrész lakosa volt a projekt ideje alatt. Munkájuk során a Háromkő egyesület közösségfejlesztői részére nyújtottak szakmai-módszertani támogatást.

A Cselekvő közösségek projekt keretén belül a Jó a Jókain! projekt szakmai vezetője 2018 nyarán végezte el a Kulturális közösségfejlesztés gyakorlata című 60 órás szakmai továbbképzést. Az EMMI által akkreditált képzés során a résztvevők megismerkedtek a Cselekvő közösségek projekt céljaival és eredményeivel, képessé váltak a kulturális partnerség,

a közösségfejlesztés és a fejlesztési folyamatok generálására. Megismerkedtek az önkéntesség támogatásának módszereivel, az esélyegyenlőségi modellek alkalmazásával és jó gyakorlatokkal. Szintén kötelező részét képezték a projektnek azok a gyűlések, melyen szakmai tapasztalatcserére látogattak el a térségben működő hasonló projektek munkatársai és önkéntesei. Ilyen tapasztalatcserén két alkalommal vett részt a Jó a Jókain! projekt szakmai vezetője és közösségfejlesztői, mindkét alkalommal Miskolcon. Segítette még annak a tanulmányútnak a megszervezését, mely során a Cselekvő közösségek egy mintaprojektjét látogatta meg a Jó a Jókain! önkénteseiből álló csapata.

A Cselekvő közösségek projekt biztosított még belföldi és külföldi tanulmányutak keretén belül megismerkedni már működő közösségfejlesztési modellekkel. Szintén ilyen közösségek működésébe enged betekintést az évente megrendezésre került Közösségek Hete nevű országos rendezvénysorozaton való részvétel is.

Tervezési szakasz

A Jó a Jókain! projekt első féléves működése azokat az előkészületi munkákat és tevékenységeket tartalmazta, aminek nyomán kialakításra került a hároméves projekt munkaanyaga, azaz a helyi cselekvési terv. Mi is a helyi cselekvési terv? „A közösségi felmérés eredményeire épülő terv, amely nemcsak a településen élők szükségleteit, saját jövőjükre, településükre vonatkozó elképzeléseit tartalmazza, de amelyben a lakosok aktív szerepet is vállalnak a tervek megvalósításában. Cél, hogy ennek elérése érdekében az önszervező lakosok partnerként dolgozzanak együtt más civil szervezetekkel, saját önkormányzatukkal, szakmai szervezetekkel és a gazdasági élet szereplőivel.”¹

A helyi cselekvési terv összeállítását megelőzően a programban közösségi interjúkat és közösségi beszélgetéseket tartottak végül igényfelmérő kérdőíveken mérték fel a lakossági igényeket.

Közösségi interjúk

A közösségi interjú egy olyan kezdeményezési módszer volt, mely a lakosságot megszólította és bevonta a közösségi tervezés folyamatába. Bár nevében közösségi interjúnak nevezzük valójában harminc egyéni, négy szemközti interjút takar, mely a helyi közérzetre, az egyén és közösség kapcsolatára, a helyi identitás tartalmára kérdezett rá. Ennek eredményeképpen a Jókai és Belvárosi városrészekben a következő három kérdést válaszolták meg az interjúalanyok. (Összesen 34 fő bevonásával készült a városrészben közösségi interjú)

1. Mit jelent számára itt élni? – Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?
2. Min változtatna és hogyan?
3. Ő maga mivel tud hozzájárulni a változásokhoz?

¹ Közösségfejlesztés módszertani útmutató, Arapovics Mária, Vercseg Ilona

A válaszok alapján érték és problémalista került felállításra, mely kiindulási alapot jelentett a következő lépéshez, a közösségi beszélgetésekhez. A városrészben élők pozitív értéknek tartják, hogy ebben a városrészben él már több, mint húsz éve, és a helyi ügyekben tájékozottak, jól informáltak tekintik magukat. A belváros közelsége miatt minden elérhető (boltok, üzletek, hivatalok, szolgáltatások) és egy nyüzsgő, frekventált, de rendezett városrészként gondoltnak a lakóhelyükre az emberek. Emellett a zöld felületek, parkok, külső közösségi terek arányát is kifejezetten jónak találják, más városrészekhez képest. A városrészt jó lakóközösség jellemzi, de a szomszédok az elmúlt években kevésbé ismerkedtek meg az új lakókkal. Alulról jövő kezdeményezésekből vannak ötletek, már ezen a ponton megfogalmazódott az ún. kincskereső játék ötlete és a kertészkedés – zöldítés iránti szándékok.

Problémaként is számos területen foglalmaztak meg észrevételeket az interjú alanyok. A belváros közelsége folytán parkolási problémákat, a zaj és légszennyezettség jelent gondot. A zöld felületek szemetes, elhanyagolt részeket takarnak, a kisgyermekesek a játszóterek hiányára figyelmeztetnek. A lakosok nagy része elzárkózik, nem aktivizálható, ezen belül is kifejezetten a férfiak. A Belvárost és a Jókai városrészt összekötő aluljárót tartják problémásnak, de emellett felmerültek a kerékpáros közlekedés problémái is. Megemlítik még a Jókai városrészi identitás hiányát. Az egyik legsúlyosabb hiányt a városrészben az okozza, hogy nincs közösségi tér.

A változások generálásához az interjúalanyok zöme ötleteket és megoldási javaslatokat kínált, viszont a változásokban való részvétel, az aktív szerepvállalás során a bevonható alanyok száma 34 főről 7 főre csappant.

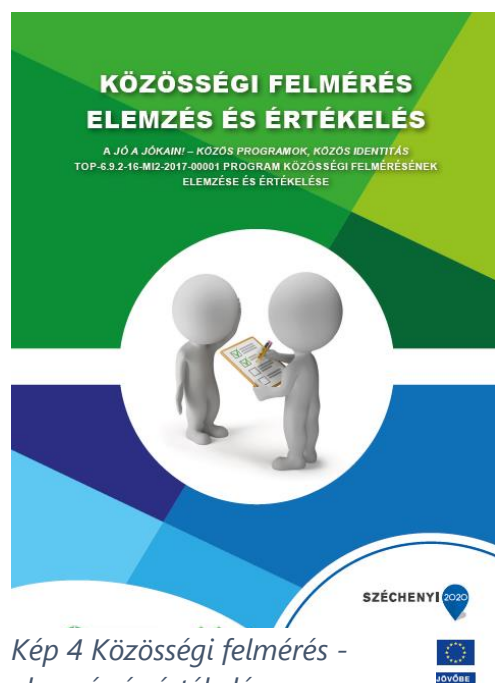
Közösségi beszélgetések

A közösségi interjúkkal párhuzamosan közösségi beszélgetések sorozatát hirdette meg a Háromkő Egyesület. A közösségi beszélgetés a közösségi interjúk során szerzett tapasztalatok, feltárolt értékek és közösségi problémák nyilvánosságra hozatalát, közösségivé tételét és megbeszélését jelenti. A közösségi beszélgetések során meghívták az interjúalanyokat és az általuk bevont szomszédokat, ismerősöket. Fontos szempont volt még, hogy helyi intézmények, szervezetek képviselőinek körében történjen a beszélgetés közösségfejlesztő vezetésével.

Sokatmondó tény, hogy az első közösségi beszélgetésre nem érkezett városrészi lakos. Ennek lehetséges oka, hogy a városrészben nincs olyan helyszín, közösségi tér, ahol ezek a beszélgetések egy már meglévő közösségre vagy legalábbis valamilyen képzési-, kulturális- vagy sporteseményre összejáró emberek csoportjára építhettek volna. A második és harmadik közösségi beszélgetés során már megtört a jég és a városrészben élők közül többen is ellátogattak az eseményre. A közösségi interjúk során felvetett és bevezetett értékek, nehézségek és ötletek további kiegészítése és nyilvánosságra hozatala során egyre pontosabban körvonalazódott több esemény is. Megjelent a Jókai helytörténeti kiállítás igénye, mely a helyi identitást és a helyi értékek, helytörténet értékei feltárása által erősíti majd a közösség hovatartozását. Bérház skanzen néven egy drezdai retró múzeumot mutatott be egy önkéntes, mely később a Retro nap néven került be a helyi cselekvési tervbe. Sport és szabadidős tevékenységre tettek javaslatot a helyi viszonyokhoz könnyen applikálható fiatalok és idősek számára egyaránt könnyen játszható pétanque játékkal. Közösségformáló játékként kerültek megjelölésre a pingpong, méta és kama játékok is. A jelenlévők közül többen is

szeretettel gondoltak vissza a Jókai Juniális programra, melyet érdemes lenne újra feleleveníteni. A második közösségi beszélgetés során az ötletláda tovább duzzadt. A népszerű geocaching játék őse, a kevésbé eszközigenyes kincskereső játékot mutatták be önkéntesek. Szintén népszerű a városban a játéklubok, kvízestek szervezése, melyet a program során is szívesen látnának a jelenlévők. Újra felmerült a közösségi beszélgetés során a közösségi tér hiányának gondolata. A legmegfelelőbb póthelyszíneként a Malom épületének alsó színházterét és a Zöld Sárkány teaházat javasolták. Szalonnasütő építésére is tettek javaslatot, továbbá retro tárgyak kiállítására, lakótelepi és szabadtéri koncertek szervezésére. A közösségi beszélgetések során a résztvevők ráébredtek arra, hogy ügyeik, problémáik, ötletek közősek. A beszélgetés során új megközelítésben, új perspektívában látták meg ezeket. Biztonságérzetet adott, hogy nem vagyunk egyedül, és új elköteleződések és felelősségvállalások jöttek létre az ügyek mentén. Megszületett az igény is a még szélesebb kör bevonására, mely nyomán a beszélgetéseket kiegészítendő igényfelmérő kérdőívek kerültek kialakításra.

Közösségi felmérés

Kép 4 Közösségi felmérés - elemzés és értékelés

A közösségi felmérés során azok is állást foglaltak, véleményt nyilvánítottak, akik ezt esetleg az interjúk és beszélgetések során azért nem tették meg, mert személyesen, szóban nem volt rá alkalmuk, kedvük. Az interjúk és a közösségi beszélgetések során feltárt problémakörökre készült el a kérdőív, melyet a program segítségével eljuttattak a Jókai városrész és Belváros minden háztartásába. A kérdőíveket online és papír alapon is ki tudták tölteni a lakosok. Személyesen ajtótól-ajtóig önkéntesek és már bevont aktivistákon keresztül juttatták el a lakosság felé, de ezt kiegészítette egy online hirdetés is. Biztosították még a hozzáférést lépcsőházakban, a helyi orvosi rendelőben és általános iskolákban. A kérdőívek begyűjtése után, megtörtént a válaszok feldolgozása és az eredményeket kiadványba szerkesztették. Ezek összesítéséből és kiértékeléséből született meg egy alapkoncepció a programok, események tekintetében.

Közösségi tervezés

Közösségi tervezés folyamatába egészen a kezdeti szakaszban bevonták az érintetteket. Kulcselem volt, hogy a helyi érintettek, közösségek aktivizálódjanak és bevonódjanak a stratégia és tervek kialakításába, így az valóban tükrözte a közösség szükségleteit, igényeit és szempontjait. A tervezés során jelen voltak a közösségfejlesztők, aktív csoporttagok és egy vezető moderátor, valamint biztosították a tervezéshez szükséges eszközöket: íróeszközt, post-it papírokat, flipchart táblát, számítógépes kivetítési lehetőségeket.

A közösségi tervezés egyik eleme volt, hogy elkészítsék a Jó a Jókain! program SWOT analízisét, azaz összegyűjtsék a program erősségeit és gyengeségeit, illetve lehetőségeit és veszélyeit az analízis koordináta rendszerében. Ezt követte az egyes események, programok kidolgozása és értékelése. Egy úgynevezett tervezési mátrixban vették számba és elemezték azokat az akciókat, tevékenységeket, eseményeket és folyamatokat, melyek véglegesen bekerülhetnek majd a helyi cselekvési tervbe. Előkészítésre került a program rendezvénynaplóra is. A közösségi tervezés folyamata a későbbiek során részvételi fórumok alkalmával felülvizsgálatra, pontosításra került.

Helyi Cselekvési Terv

Mint fentebb láthattuk, előfeltétele volt, hogy a szervezők, aktivisták és önkéntesek rendelkezzenek a közösségi felmérés, a közösségi interjúk és a közösségi beszélgetések elemzett eredményeivel. A helyi cselekvési terv hosszabb távra, összesen 3 évre szól, és megvalósulásához több területen kellett tervezett és összehangolt lépéseket tenni. E megtervezett, egymást erősítő tevékenységek alkották meg azt a cselekvési programot, amelyet kisebb egységekre tudtak bontani. Az egyes projekteknél feltérképezték a megvalósításhoz szükséges emberi feltételeket, anyagi ráfordításokat és eszközigényeket. A programok során kitértek azokra a képzésekre, melyek során a programban dolgozók, bevont önkéntesek és aktivisták, valamint a helyi döntéshozók képessé válnak a megállapított feladatok elvégzésére. Végül, de nem utolsó sorban az eredmények és várható kimenet leírása történt meg

A megírt dokumentum három nagy szakaszra bontható. Az első fejezet egy alapos helyzetelemzést mutat be a szóban forgó városrészek tekintetében. A második fejezetben azokat a célokat mutatja be kategóriákra bontva, melyeket az egyes projektelemek összességében érintenek. Utolsó fejezetben találjuk a tervezési mátrixot, amely kitér az egyes projektek konkrét lépéseire, feladataira. A helyi cselekvési terv része még az eseménynaptár, az eseményekre vonatkozó tervezett létszámokat és költségeket tartalmazó terv és egy marketing terv is.

Helyzetelemzés

A helyi cselekvési terv első szakaszában egy alapos elemzés tárja fel a Jókai városrész és Belváros háttérét. A célterület lehatárolása földrajzilag két völgy között a Pece-patak medrének nyomvonalán húzódik. A Kelet-Nyugati irányban mindössze egy buszmegállónyi terület tömegközlekedési szempontból frekvenciált helyen található. Északi részén családirházak környezet, a belváros felé haladva egy szakaszon bérházak, 'Kádár kocka' és modern építésű házak alkotják a város legújabb tízemeletes lakótömbjét a Jókai városrészt. A Belváros épületei között találunk középkori és újkori kereskedőházakat is.

Gazdaságilag a városrész súlya nem meghatározó, az itt működő vállalkozások számának tekintetében. A városrészben élő népesség elöregedőfélben lévő társadalmi képet mutat. A lakosság a természetes népességfogyás mértékében csökken, de inkább jellemző az odavándorlás, semmint az elvándorlás. Szegregátumok a városrészben nincsenek, de a közvetlen szomszédságban található a tetemvári lakóövezet, mely erős szegregáltságot mutat.

A városrész oktatási, szociális intézményei között két óvodát és egy általános iskolát találunk. A Jókai Mór Református Általános És Alapfokú Művészeti Iskola régebbi nevén Jókai Általános Iskola sok helyi lakónak volt az általános iskolája. Mivel a Református egyház fenntartásába került, ezért az ide felvételiző diákok már nem csak a környékről, hanem Miskolc teljes területéről, illetve más településekről járnak ide. A városrész jelenlegi kisiskolásai közül többen a közelben található Fazekas Utcai Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolába járnak. A középiskolák és szociális intézmények hiánya nyomán közösségi tér sem áll rendelkezésre a városrészben élők részére.

Kulturális vonalon több intézményt és szervezetet is találunk: ebben a városrészben működik a Miskolci Csodamalom Bábszínház, Hermann Ottó Múzeum Ásványtára, a Malom épületében a Miskolci Szimfonikus Zenekar székhelyel. A Kossuth utcán található az Alliance Française, azaz a Francia Intézet és az Ökológiai Intézet is. A településrészen a Miskolc-Belvárosi Református Egyházközség temploma és a Deszkatemplom működik. Az intézmények tevékenységeinek köszönhetően kulturális programok és vallási események elérhetők a városrészben. Kulturális és közösségi szempontból a településrész fekvése rejtett hátrányokat hordoz. Saját szervezésű, civil kezdeményezésű programokról a projektnek nem volt tudomása, igény azonban mutatkozott rá. A legnagyobb szükség az időseknek szóló programokra volt. Ezt követően, szinte minden területen volt igény programokra. Kulturális téren találták úgy a legtöbben, hogy ilyen irányú programok voltak, de még több kellene belőlük.

Helyi nyilvánosság és párbeszéd tekintetében a lakosok elégedettek a tájékoztatással viszont fontosnak tartják, hogy az emberek véleményét kikérdezve, arra alapozva hozzanak döntést az ügyekben, legyen akár kérdőíves megkeresés, akár fórumok vagy személyes megkeresések. Fontosnak tartják a helyi civil szervezetek, közösségek és a városi/országos vezetés közötti együttműködést. Közlekedésbiztonsági és közbiztonsági témakörben a problémák, kockázatok tekintetében a városrész nem különbözik a város más részeitől.

Célok

A projekt átfogó céljaként jelöli ki, hogy feltárja és biztosítsa azokat a közösségi és részvételi lehetőségeket, amellyel a városrészben élők javítani tudják saját életük és szűkebb-tágabb közösségeik minőségét. Javítani kívánja továbbá a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudatát, a felelősségvállalások lehetőségeit és ezen képességek fejlesztését. Erősíteni szeretné a helyi identitástudatot, hogy a városrész lakosságvonzóvá váljon, a helyi értékek beépüljenek az itt élők közösségi tudatába. Összesen három csoportra bontva részletezi tovább a részcélokat a feltárt közösségi problémák mentén. Elsőként a Jókai városrész identitás fejlesztését tűzi ki célul. A cél eléréséhez tanulókörök, cselekvő közösségek létrehozását ösztönzi. Helyi értékek feltárása és hasznosítása, közös ügyek feltárása és információk gyűjtése ugyanezen célok érdekében valósult meg. Másodikként a nagyobb közösségeket érintő ügyek megjelenítésére koncentrálnak. Az ehhez szükséges lépések a lakosság véleményének megismerése, motiválása a közösségi tevékenységre. Fontos továbbá az érdekképviselői csatornák használata és kiépítése, a helyi nyilvánosság biztosítása. Harmadik célként a fizikai környezet pozitív változását jelölték ki, közösségi erőforrások felhasználásával. Ilyen részcélok a lakókörnyezet gazdagítása: zöld területek gondozása, közösségi terek felújítása és ezek hasznosítási lehetőségei, hulladékkezelési gondok csökkentése.

Projektelemekek

A célok kijelölése után az egyes projektelemekek, konkrét beavatkozási koncepciók bemutatását tárgyalja a helyi cselekvési terv. Ezen pontokról ebben a szakaszban csak érintőlegesen lesz szó, hisz a következő nagyobb fejezetben a megvalósult projekteknel sokkal konkrétan láthatjuk majd a részleteket. A projektelemekek bemutatásánál jelen esetben arra koncentrálunk, hogy a koncepciót, a mögötte húzódó elveket és szándékokat jobban megértsük.

Negyedéves tevékenységek

A hároméves projekttevékenység során negyedévente egy-egy nagyobb eseményt terveztek, tehát összesen 12 darabot. Ezek a közösségi akciók, tevékenységek, események úgy kerültek kialakításra, hogy egy-egy nap alkalmával nagyobb tömegeket vonzzanak. A Jókai városrész és Belváros tekintetében évente egy eseményt a belvárosi célterületre három másikat pedig a Jókai célterületére szerveztek. Projektidő hosszabbításnak köszönhetően végül három eseménnyel több, azaz tizenöt akció valósult meg. Az események, akciók közül négy került megrendezésre csak egy alkalommal, a többi esemény egy vagy több ízben ismétlődött.

	2018	2019	2020	2021
tavas	x	Jókai-Laborfalvi szomszédünnep	Jókai-Laborfalvi szomszédünnep	Jókai-Laborfalvi szomszédünnep
nyár	x	Retro nap	Helytörténeti kiállítás	Retro nap
ősz	Weidlich hét	Weidlich hét	Weidlich hét	Egy nap a Csodamalomban
tél	Egy nap a Csodamalomban	Egy nap a Csodamalomban	Egészségünkre!	Márton nap
x	x	x	x	Kincskereső kiállítás

Féléves tevékenységek

A féléves tevékenységek, közösségi folyamatok olyan eseménysorozatok, amelyek a településrész lakosságának közösségi együttműködését dinamizálják, fenntartható közösségek alakulását kezdeményezik. Ezeket az esemény sorozatokat alkalmanként tíz fő alatti résztvevőre tervezték és valamilyen rendszerességre ütemezték. Ez lehet heti, havi vagy egyéb alkalmi rendszerű gyakoriság. A program során arra tettek vállalást a megvalósítók, hogy fél évente egy-egy új eseménysorozatot indítanak el. Egy folyamatot legfeljebb négy esemény megszervezése után a közösségi szereplőkre bízzák és a továbbiakban a helyszín és eszközök hozzáféréseinek biztosítása mellett támogatják a folyamatos részvételt. Az alábbi táblázat a közösségi folyamatok elnevezéseit és időrendi ütemezését tekinthetjük meg. Az események tartalmát, elemzését a következő fejezet tárgyalja.

Idő	Folyamat neve					
2018 ősz	Játssz velünk!					
2019 tavasz						
2019 ősz						
2020 tavasz		Kincskereső				
2020 ősz			Eszem-izsom...			
2021 tavasz				Mozdulj ki!	Lakótelepi őrsem	
2021 ősz						A virágos Jókai városrészért

Részvételi fórumok

A helyi nyilvánosság fórumainak megteremtésére, a helyi cselekvési terv és tervezési mátrix folyamatos felülvizsgálatának biztosítására részvételi fórumok, közösségi gyűlések kerültek megtervezésre. A fórumok kezdetben negyedéves gyakorisággal, később fél évente kerültek megrendezésre. A helyi nyilvánosság elősegítése kapcsán internetes honlapon egy külön aloldalt hoztak létre a Jó a Jókain! – közös programok, közös identitás projekt számára, közösségi oldalon nyílt csoportot indítottak és hirdetőtábla kihelyezését kezdeményezték.

Közlekedésbiztonság

Közlekedésbiztonsági projekt részét képezte a Jókai és Belváros városrészek kerékpáros bejárása, négynapos közlekedésbiztonsági napközis tábor megrendezése alsós gyerekeknek, kerékpáros ügyességi versenyek lebonyolítása. Az eseményeken közlekedésbiztonsági molinókat terveztek kiállítani és ebben a témában kiadványok készítését is vállalták a program során.

Bűnmegelőzés és közbiztonság

A helyi cselekvési terv vonatkozó részében összesen három projektcsoporthoz került kidolgozásra. Gyermekjogi és idősjogi játszótérházak (összesen öt esemény) mely az áldozattá válás elkerülését, valamint a bűnözés okozta káros hatások csökkentését és a bűncselekményeket elszennvedő személyek társadalmi, erkölcsi sérelmeinek enyhítését célzó program. Rendhagyó osztályfőnöki órákat (összesen kilenc eseményt) szerveztek, melyek során gyors, hatékony védekezési mechanizmusok kidolgozását és alkalmazását mutatták be a résztvevőknek, ezzel elősegítve a lakosság biztonságérzetének növelését. Végül de nem utolsó sorban a nyári szünet időszakára az összesen három alkalommal megrendezésre került közbiztonsági család nap terveit találjuk, mely a személyi és vagyonsbiztonság erősítését szolgálja. A bevonandó

szervezetek és intézmények között találjuk a rendőrség és rendvédelmi szerveket, a polgárőrség, MIÖR dolgozóit és a program során alkalmazott bűnmegelőzési mentor munkatársat is.

Belföldi tanulmányút

A projektbe bekapcsolódó önkéntesek, szervezők és szakemberek számára 100km-en belül található Cselekvő közösségek mintaprojekt meglátogatását tűzték ki célul, mely során a résztvevők a módszertani fejlesztési tevékenységeket, jó gyakorlatokat tudják megtekinteni és elsajátítani.

Képzések

A projekt szakmai stábja számára előírt kötelező szakmai képzések mellett az önkéntesek és aktivisták számára kétféle képzést indikáltak a helyi cselekvési tervben. A közösségi és érdekérvényesítő kompetenciát fejlesztő képzést és bűnmegelőzési témájú tréninget.

Egyéb tervek

A közösség számára tájékozódást, ismeretekhez, információkhoz való hozzáférést és esélyegyenlőséget biztosító információs pont kialakítását találjuk a tervekben. Mindemellett partnerségi és kommunikációs tervet is tartalmaz a helyi cselekvési terv.

Megvalósult projektek

Negyedéves tevékenységek

Negyedévente megrendezett nagyívű eseményekre a helyi cselekvési tervben akcióként hivatkoznak a Jó a Jókian! programban. Általánosságban elmondható róluk, hogy ezek az események egy napig, azon belül 3-6 óra időtartamban kerültek megrendezésre. Minimum hetven fős látogatói látszámot vártak a szervezők. Találunk olyan akciót is, melynek az előkészületi munkái miatt több naposak voltak, ezekben az esetekben a szervezési, előkészítési eseményekbe aktívan bekapcsolódtak a program önkéntesei, aktivistái, így az előkészületi munkálatok, feladatok is a program részét képezték. A projekt ideje során voltak olyan akciók, amelyek minden évben megrendezésre kerültek, tehát összesen három alkalommal, de van példa két évben megrendezett illetve az egyszeri akciókra is.

Weidlich-napok

Az őszi negyedév akciója a Weidlich-udvar lakóközösségének közösségépítő prograaja, helytörténeti szempontból pedig egy fontos szelete Miskolc filmes történetének. A Széchenyi utca 19 szám alatt találjuk a Weidlich palotát, melyet a híres polihisztor Hajós Alfréd tervei alapján a város XIX. századi híres kereskedője Weidlich Pál építtetett. Az épületben működött a több évtizeden keresztül híres Fekete Kutya bolt és itt nyílt meg először a városban az első állandó mozgóképszínháza az Apolló is. Minden adott volt a Jókai projektben résztvevők számára, hogy egy olyan ügy köré fonják a szeptemberi akciójukat, mely az összetartozás építését és a közös ügyek ápolását, feltárását biztosítja, nem csak a lakóházban élők, de általában minden miskolci számára is. A közösségi program keretében a lakóház és a pinchehelyiségben működő mozi helyiségét tisztították meg és rendezték be a lakóközösség tagjai. Munkájuk során gazdagították lakókörnyezetüket, egy kihasználatlan helyiségből ideiglenes közösségi teret hoztak létre. A program során közelebb kerültek az épített környezet értékeiben rejlő értékek feltárása során a közelmúlt történeteikhez, erősítve ezzel a helyi identitás érzését önmagukban és egymásban. A programot a pályázat három éves periódusa alatt minden évben szeptember hónapban rendezték meg összesen három alkalommal.

Kapcsolati háló épült ki mozirajongók, civil és szolgáltató szervezetek között. A program során szoros együttműködés alakult ki a CINE-MIS Moziüzemi Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társasággal, akik szakmai javaslatokkal, mozitörténeti ismeretek és információk átadásával kapcsolódtak a programba. Szintén kapcsolódott az eseményhez a miskolci Herman Ottó múzeum és annak történész kollégái, akik korabeli plakátok felkutatásában és replikálásával járultak hozzá a 2019-es eseményhez. Szintén ebben az évben Reiman Zoltán helytörténeti blogger a Weidlich családról és a Fekete Kutya üzletről tartott előadást. Jelen volt Oslánci Réka a Miskolc város nívódíjas nyertese. Muszatics Péter pedig a 80 éves Lillafüredi Nemzeti Filmhétről tartott előadást. Az esemény hatására sikerült találni olyan miskolcit, aki még megfordult a hajdani moziban és elő emlékeket tudott megosztani a közösséggel. 2020-ban a La Barriere Manouche jazz zenekar és a Grand Jeté miskolci táncprodukció a korszak zenei-táncos ízelítőjét hozta el a résztvevőknek. Mindhárom akció résztvevője volt Béres Beáta

mozitörténész, aki a város mozijairól Memento Mozi címmel írt könyvet és mozikvízzel várta a jelenlévőket. A program során moziplakátok, korabeli film és filmhíradó részletek kerültek bemutatásra.

A program résztvevői között nagyobb részt találunk Miskolc más városrészeiből érkezőket. Ennek egyik fő oka, hogy a Belváros városrész nagyobb mértékben vonz más városrészelieket a rendezvényre. Megfigyelhető létszám csökkenés az első esemény után is. Az Apolló filmszínház első újranyitása után a program már kevésbé nyújtott kuriózum élményt. A régi mozik története egy bizonyos társadalmi és kulturális réteg érdeklődési körébe tartozik. Hozzájárult még ehhez a más párhuzamos programok elszívó hatása, illetve a 2020-as év járványszabályai következtében is csökkent a látogatási hajlandóság.

Egy nap a Csodamalomban

A gazdasági év második negyedéve december, január, február hónapok belső térben megvalósuló rendezvényeket tesznek ideálissá. A közösségi felmérés során a helyi identitás és kultúra meghatározó eleme a Csodamalom bábszínház, a bábozás és mese világa. A bábszínház a 90-es években a Malom épületében működött, később a közeli Kossuth utcába költözött. A családi közösségek építése és közös ünnepvárás, hagyományok újraélesztése témakörében született meg az Egy nap a Csodamalomban című akció gondolata. Egy bábszínházi előadás köré szervezett karácsonyi vagy legalábbis téli ünnepkörhöz kötött esemény adta a családi találkozó központi elemét. A program háromszor is megrendezésre került, igaz különböző néven - Mikulás nap, Mikulás est - néven is ismert volt.

Kapcsolódási pontot jelentett az események előadói és az elsősorban kisgyermekes családok, szülők és nagyszülők, önkéntesek között ez a akció. Az előadók között találjuk a Miskolci Csodamalom Bábszínházat, a Szépenszóló társulatot és az Aranykapu bábszínházat is. Az egyes eseményeken jelen volt a Vöröskereszt egy véradásra buzdító kampánya. Önkéntesek Jókai bablevest főztek a jelenlévőknek és közös családi kézműves foglalkozással várták a gyerekeket és kísérőiket. A következő években mikulás csomagot állítottak össze, szintén

önkéntesek, de önkéntes volt a mikulás és a krampusz is. Szintén helyi lakos segítségével készültek a mikulás fotók. A járványügyi helyzet következtében a mikulás csomagokat a helyi felajánlások jóvoltából az éppen beteg gyermekekhez is ki tudták szállítani.

Az összesen három esemény várt létszáma elmaradt a hetven fős várakozási határtól. Ennek egyik oka a téli hónapok kevésbé aktív időszaka lehet. Az első év programja során a zárt helyen megvalósuló program létszámlimitje sem tett lehetővé a kívánt elérést. Összeségében a résztvevők majdnem fele jókai városrészi lakost volt. Az egyéni kapcsolódási pontok alapján több gyermek olyan nagyszülővel érkezett, aki a városrészben lakik, az unokák azonban már nem.

A növekvő tendenciát mutató részvételi létszám megközelítette a hetven fős ideális létszámot, de azt el nem érte. Kiemelkedő azonban, hogy a 2021-es rendezvény a járványügyi szabályok ellenére is magas elérést mutatott.

Jókai - Laborfalvi szomszédnap

A városrész egyik legbensőségesebb akciója a helyi szervezeteket és szomszéd-sági baráti csoportokat bemutató szomszédnap, vagy szomszédünnap volt. Szintén összesen három alkalommal került megrendezésre. Az esemény során a szomszédságnak alkalma nyílt a városrészben működő vállalkozások, boltok, civil szervezetek megismerésére. Az esemény nevét a városrész két nagy helységnevadója Jókai Mór és felesége Laborfalvi Róza neve ihlette.

A kapcsolati térkép itt bővült a legnagyobb mértékben a többi programokhoz képest. Bemutatkozott a Családi Esélyteremtő és Önkéntesház, a Vakok és Gyengénlátók Borsod-Abaúj-Zemplén megyei szervezete, a Miskolci Nagycsaládosok Egyesülete, a Miskolci Tűzoltóság, a Bárka étterem, a miskolci Otthon Segítünk Alapítvány, a Női Erőforrás Család és Karrier Pont, a Magyar Cserkészszövetség, a PONTközPONT és a Szent Naum Alapítvány. Összesen tehát tíz különböző szervezettel ismerkedhettek meg az eseményre látogatók. A bemutató szervezetek programkínálata során elsősorban arra törekedtek, hogy a legkisebb

gyeremekeket lekötve a szülők a szervezetek tagjaival és egymással kötetlenül beszélgetni tudjanak. Ilyen programok voltak az arcfestés, csapatépítő gyerekjátékok, színezők, versenyek, kézműves játékok, kítűző készítés, csocsó stb. Egyes szervezetek például a saját szervezetüket bemutató játékokkal készültek, külön kiemelésre méltó a Vakok és Gyengénlátók érzékenyítő játéka.

Fellépők között találhatunk helyi önkénteseket és művészeket, mint például Vihula Mihailo gitárművészt és diákjait, a Csodamalom bábszínházat, a Tradíció Edukáció Alapítvány ifjú zenészeit, Zámorszky Eszter mesemondót és Boncsér Gábor népzzenészt.

A résztvevői létszám nagy mértékben helyi lakosokból tevődik ki, jelentősen kisebb mértékben találunk más városrészből résztvevőket, mint egyébként. A legnagyobb mértékben ugyanis ez a program vonzotta a helyi lakosokat. A jelenléti ívet aláírók között láthatjuk, hogy a Jókai városrész közvetlen szomszédságából vannak szép számmal. A résztvevői létszámot a járványügyi helyzet kevésbé befolyásolta. Láthatjuk, hogy az első esemény száz fő feletti elérést produkált, míg a következő két év akciói elérték vagy jelentősen megközelítették a várt 70 fős ideális létszámot.

Retro nap

Ebben a helyi identitást erősítő akcióban a közelmúlt hagyományainak felelevenítését tűzte ki célul a közösség. A közösségi felmérésben és beszélgetések során is említésre kerüle a Jókai Juniális nevű korábbi rendezvény, melyet a Jókai Általános Iskola szervezett az intézményben tanulóknak és szüleiknek. Ebből az alapgondolatból kiindulva indult el a retró nap gondolata. A Jókai városrészben található ugyanis a város utolsó körben épült klasszikus 10 emeletes bérháztömbje. A városrészi identitás egyik meghatározó eleme a 80-as évek hangulatát árasztó lakótelepi közeg. Nem csak az ittélők, de az innen elszármazottak számára nyújtott találkozási lehetőséget a retró nap. A fiatalabbak a középkorú és az idősebb generációk tagjaitól sajátíthattak el a 80-as években népszerű tevékenységeket, játékokat. Retro sportok, retro

eszközök, járművek és zene szolgáltatta a hangulatot az előző ezredév utolsó évtizedeinek visszaidézéséhez.

Az összesen két alkalommal megrendezésre került eseményt a nyári szünet utolsó hónapjában, augusztus végén szervezték meg 2019 és 2021-ben. Az akció során a többi programhoz képest kevesebb szervezettel találkozhattak a résztvevők. Az Átjáró Egyesület Kama versenyt hirdetett, a Női Erőforrás és KarrierPONT similabda készítéssel, ugróiskolával és retro ruhabemutatóval szórakoztatta a jelenlévőket. A játékdobozukból walkman, tetrisz, Gazdálkodj okosan és műanyag katonák kerültek elő. Helyi önkéntesek is bekapcsolódtak az események színvonalának emelésébe. Három korabeli televíziós játékot idézett fel Brézai Zoltán, retro robotbemutatót tartott Juhászné Vasily Henrietta és férje Juhász János. Jelen volt az MVK Zrt jóvoltából egy veterán autóbusz és Vargay Balázs önkéntes által felújított Trabant kombi típusú gépjármű. A 80-as 90-es évek zenei hangulatát DJ játszotta, de volt Jakab Péter önkéntes által szervezett pingpong verseny is. A 2021-es esemény alkalmával tovább bővült a repertoár. Magnókazettás és lemezes lejátszóval, hulahopp karika, tollas, csocsó, gombfoci, ugrálókötér és ma már muzeális retro tárgyak szolgáltak kiállítási darabként: tárcsás telefon, szódászfifon, indigó. Retro fotófal és kvíz várta a résztvevőket. A Grand Jeté társulat diszkó táncbemutatóval és retro tornával várta a mozogni kívánókat. Az esemény csúcspontja a fotók alapján egyértelműen a fánkevő verseny lett.

A résztvevői létszámban itt is megfigyelhető a Jókai városrészben lakók nagy aránya. Vegytiszta városrészi esemény alig-alig található, hiszen a következő városrész keleti és nyugati irányban is alig 5 perc sétára található. A járványügyi helyzet következtében a 2021-es résztvevők létszáma nem éri el a kívánatos hetven főt, de azt erősen megközelítette. Az egyéb településekről érkezők aránya, mint szinte minden más eseménynél itt is szinte elhanyagolható méretet öltött.

Helytörténeti kiállítás

Az eredeti tervek szerint egy, de végül két alkalommal tartottak helytörténeti kiállítást a városrészben. Az eredetileg Aluljáró kiállításaként életre hívott akció egy közösségi kiállítás létesítését hirdette meg a Jókai aluljáró csinosítása, újszerű felhasználása okán. A közösségi részvétellel és tervezéssel megvalósuló akció az aluljáró falfirkákkal teli falait kívánta megtisztítani és újszerű köntösbe csomagolni. A program megvalósulását megelőzőleg azonban városi kezdeményezésre az aluljárót kifestették, a kiállítás odavitelével kapcsolatban pedig aggályok merültek fel. A lakosság bevonásával zajló közösségi kiállítás anyagának összeállítása és helytörténeti feltárása 2020 évben megtörtént, a kiállítási molinók is elkészültek. A munka dr. Tóth Arnold muzeológus, a Jó a Jókain! – közös programok, közös identitás helytörténeti kutatómunkájának vezetőjének szakmai irányításával készült el. Az aluljáró, mint kiállítási helyszín meghiúsulásával új helyszín keresésébe kezdtek, a kiállítást pedig vándorkiállítás formájában elérhetővé tették a Jókai városrész Malom előtti terén 2020 nyarán. Később a Weidlich-udvarban, majd pedig a Fazekas Utcai Általános Iskolában is kiállításra került az anyag. Ez utóbbi lett a kiállítás állandó helyszíne is, melynek külön akció keretében történt meg az átadó eseménye.

Az akció szereplői között találjuk a helytörténeti kutatást végző muzeológust és történészt dr. Tóth Arnoldot, számos helyi lakost, aki fotóival, tárgyi dokumentumaival hozzájárult a kutatás anyagához. A szereplők számát gyarapítja a megnyitók során fellépő helyi művészt Kovács Brúnó gitárművészt. A 2021-es megnyitó alkalmával a kiállítás résztvevő egy gyermek vetélkedőn vettek részt keretmesés játék formájában.

A mellékelt grafikonon látható, hogy az első 2020-as rendezvény megugrta az ötven százalékos várt részvételi arányt. A a 2021-es rendezvény ideje alatt létszámkorlát volt érvényben, így az ideális hetven fős elérés eleve lehetetlen vállalkozás volt.

Egészségünkre!

Egy alkalommal került megrendezésre az Egészségünkre! fantázianevű egészséges életmód népszerűsítésére életre hívott akció. A tanulókör és öntevékeny csoport létrehozására indított akció olyan egyének közösségét célozta létrehívni, akik az egészségformáló, egészségmegőrző életmód tudásátadását, generációk közötti ismeretek átadását célozta meg. Az egyébként népszerű témakör megszervezését az éppen tomboló Covid-19 hulláma aktuálissá tette, de meg is nehezítette. A járványügyi szabályok következtében az eseményt részben online részben személyesen tartották meg. Három alkalommal egy-egy előadással kísért beszélgetés várta az érdeklődőket, téli egészségmegőrzés, mentális egészség és gyógynövényismeret témakörében. Az előadások után egészség-kvíz várta az érdeklődőket, melyet személyesen, de egyéni konzultáció keretében tölthettek ki az érdeklődők. A kitöltők egészségügyi termékeket, vitaminokat kaptak jutalmul. A bevont önkéntesek és szakértők köre viszonylag szűk keresztmetszetet mutat más eseményekhez képest. Szabó Attila orvostanhallgató, Pásztk Norbert gyógynövényszakértő és Juhász Zsófia család- és párterapeuta voltak az előadások mentorai.

Érdekes módon a megszólítottak mindegyike a Jókai városrész lakosai közül került ki. Az esemény megközelítette, de el nem érte az ideálisként kitűzött hetven fős létszámot.

Márton nap a Malomnál

A helyi cselekvési tervben eredetileg nem találunk ilyen rendezvényt. A járványügyi helyzet nyomán létrejövő megvalósítási idő hosszabbítását követően egy újabb akció beiktatására nyílt lehetősége a közösségnek. A Márton napi néphagyományok és szokások újjáélesztését szolgáló esemény generációk találkozója a városrészben. A Márton-napi fáklyás felvonulást idézve

Márton napi lámpásokkal, népzenevel, libazsíros kenyérrel, forralt borral és forró teával ünnepelte közösen a szomszédság a téli jeles napot.

Az egy alkalommal megrendezett akció a téli és járányügyi helyzetben már megszokott létszámot és elérést hozta. Zömében Jókai városrészi lakosok alkották a rendezvény résztvevőit.

Negyedéves tevékenységek összegzése

A Jó a Jókain! programjai során megtartott a akciók közül összlétszámában a Weidlich napok produkálta a legnagyobb elérést. Ezt követte a szintén három alkalommal megrendezett Jókai-Laborfalvi szomszédünnep, majd a szintén nyári rendezvény a Retro nap. Az Egy nap a Csodamalomban alig tíz fővel lemaradva lett a negyedik. Azonban, ha a célterületi látogatottságot vesszük kiindulási alapul a legsikeresebb akció a Jókai-Laborfalvi szomszédünnep, majd sorban a többi rendezvény. A Weidlich-napok a magas belvárosi és városi résztvevők létszáma miatt a negyedik helyre esek vissza. Összességében elmondható, hogy a Jókai-Laborfalvi szomszédünnepnek van a leginkább létjogosultsága a további megrendezésre. Ha a miskolci lakosok elérése lenne a cél, akkor mindenképp a Weidlich-napok jönne ki győztesen a versenyből.

Akció neve, dátuma	Összes résztvevő	Akció neve, dátuma	Célterület résztvevők
Weidlich napok	278	Jókai - Laborfalvi szomszédünnep	156
2018.09.20.	167	2019.08.18.	66
2019.09.20.	54	2020.08.15.	49
2020.09.19.	57	2021.07.10.	41
Jókai - Laborfalvi szomszédünnep	263	Retro nap	101
2019.08.18.	125	2019.08.31.	43
2020.08.15.	71	2021.08.28.	58
2021.07.10.	67	Egy nap a csodamalomban	85
Retro nap	182	2019.02.23.	26
2019.08.31.	120	2019.12.04.	31
2021.08.28.	62	2021.12.04.	28
Egy nap a csodamalomban	172	Weidlich napok	64
2019.02.23.	45	2018.09.20.	19
2019.12.04.	67	2019.09.20.	8
2021.12.04.	60	2020.09.19.	37

ábra 1: Két és három alkalommal ismételt akciók részvételi létszáma. Összes résztvevő és Jókai városrészi résztvevők tekintetében

Kisebbségi elérésű, egy vagy két alkalmas akciók közül az összes résztvevő és a Jókai városrészi résztvevők tekintetében is ugyanazt a sorrendet találjuk.

Akció neve, dátuma	Összes résztvevő	Akció neve, dátuma	Célterület résztvevők
Egészségünkre!	74	Egészségünkre!	57
2021.02.08.	74	2021.02.08.	57
Kincskereső kiállítás	69	Kincskereső kiállítás	38
2020.08.08.	42	2020.08.08.	29
2021.12.09.	27	2021.12.09.	9
Márton nap	27	Márton nap	24
2021.11.11.	27	2021.11.11.	24

ábra 2: Az egy vagy két alkalommal megrendezett akciókon az összes résztvevő és a Jókai városrészi résztvevők létszáma

Féléves tevékenységek

A helyi cselekvési tervben folyamatként hivatkoznak azokra a egy központi téma köré épülő eseményekre, pontosabban események sorozatára, melyből legalább négy alkalmat a program teljes mértékben megszervez. Ezek az események létszámban körülbelül tíz főt terveznek elérni egy alkalommal. Egy-egy esemény minimum 45 perces, de átlagosan egy másfél óra időtartamban kerül megszervezésre. Gyakorisága lehet heti, havi vagy ritkább esetben negyedéves rendszerességű. A projekt során minden félévben egy új folyamat elindítását vállalták a megvalósítók, bízva abban, hogy az önkéntesek és a közösség azokat tovább élteti, folytatja. Az események folytatását a Jó a Jókain! program helyszín és eszköz biztosításával támogatja a pályázat fenntartási idejében is.

Játssz velünk!

A közösségi gyűlés és felmérés során igény mutatkozott a játékokhoz kapcsolódó közösségek, események létrehozására. A kulturált szórakozási formát keresők számára olyan tanulókör létrehozása, ahol társasjátékok, kártyajátékok és kvíz események köré szerveződik a közösség. Az elsőként létrehívott folyamat megalapozásaként a résztvevők megismerkedtek a Gémeskút társasjáték klub munkájával, a Quizzzone országos kvízbajnokság helyi szervezőivel és eseményeivel. A más helyeken már kialakult hagyományok mentén saját közösség alapjainak lerakásával indították útjára az eseménysorozatot. A program során Brézai Zoltán, Fejes Zoltán és Radványi Judit önkéntesek munkája nyomán kvíz és társasjáték alkalmak sorozata került megrendezésre. Az önkéntesek viszonylag hamar átvették a kezdeményező szerepet és önállóan szervezték a kis közösség alkalmait. Eredetileg a Zöld Sárkány teázó volt a találkozók helyszíne heti rendszerességgel keddenként. A covid járványhelyzet nyomán a teázó ideiglenesen bezárt, vagy csak elvitelre biztosított teákat. A közösség így új alternatív helyszínt keresett, először a közösségi médiák online felületén, majd a részleges enyhítések után a Jó a Jókain! információs pontján találtak meg.

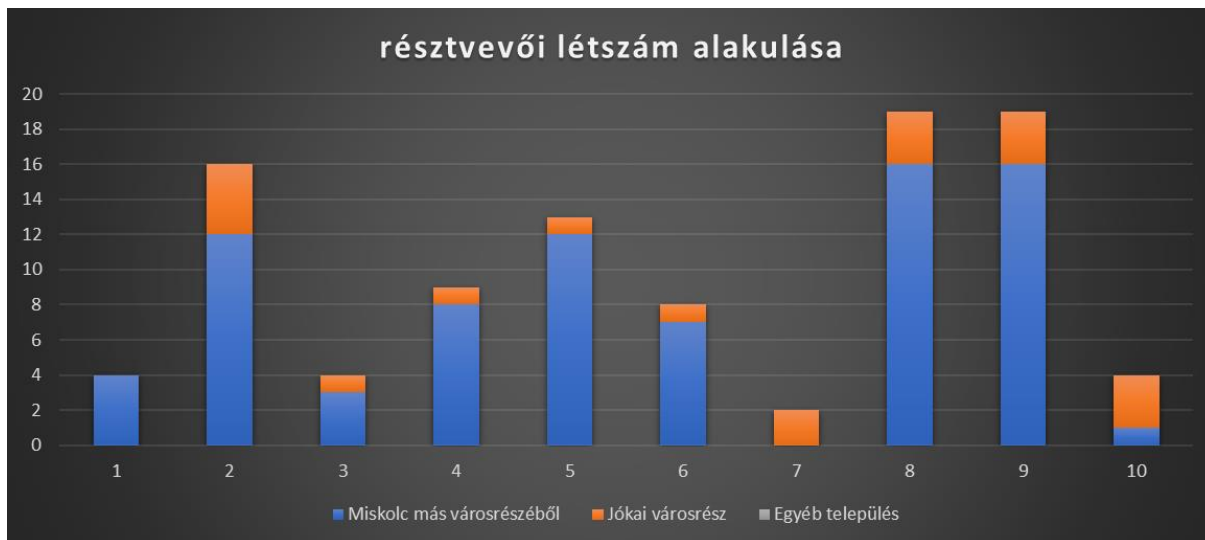

A Jókai városrészi résztvevők nagyjából 10-60%-os arányban voltak jelen az egyes eseményeken, míg a Miskolc egyéb városrészeiből érkezők aránya kicsit magasabb. A kezdeti 10-20 fős jelenlévői létszám hamar beállt 5-10 fő közé. A projektidőszak középső szakaszában kirajzolódik a covid járványhullám nyomán kialakult helyzet: az online események során öt fő alatti létszámokat látunk, míg a harmadik harmadban újra visszatért az ideális 5-10 fő körüli résztvevő szám. A társasjátékok és kártyajátékok természetéből adódik, hogy azokat ritkán tudja nagyobb létszám játszani mint 10 fő.

Kincskereső

Helytörténeti, helyismereti kérdéskörrel foglalkozó kutatóközönség Kincskereső fantáziánéven kezdte meg közös munkáját. Az angol nevű 'quest hunt', azaz kincskereső játék egy régóta ismert és használt felfedező módszer, mely kreatív és inspiráló módon nyújt lehetőséget a helytörténeti értékek, az épített környezet és földrajzi ismeretek felfedezésére. A játék készülék nélkül, rajzolt térkép és szöveges útbaigazítás segítségével mutatja be játékos formában az érdeklődésre okot adó helyszíneket egy gyalogos körtúra vagy városi séta keretén belül. A Jó a Jókain! projekt közössége azt vállalta, hogy egy ilyen játék létrehozásán keresztül ismerteti meg az érdeklődőkkel a Jókai és Belvárosi városrészek helytörténeti érdekességeit. Első körben a helytörténeti kutatómunkát végző dr. Tóth Arnold muzeológus előadásorozatára várták az érdeklődőket. Az események alatt megismerkedhetett mindenki a városrész és Miskolc város múltjával. Az első előadás alkalmával régi miskolci térképeken követhették nyomon az utcák, utcanevek változásait a Jókai városrész környékén a 18. századtól napjainkig. A városrészben található Pallos vagy Pallós utca elnevezést a helyi lakosok is kétféleképp használják. Pallos utcanév eredete utalhat arra a közeli középkori vesztőhelyre és az ottani lefejezésekre, csakúgy, mint a Tetemvár elnevezés. Ugyanakkor az utcanév lehetséges, hogy a pallóról kapta a nevét, itt vezetett ugyanis végig a középkorban az az árokrendszere, melyen nem csak hidak, de pallók is szolgálták az áthaladást. Volt előadás még a Tetemvár helytörténeti értékeiről, az ott található pincékről és bortermelésről, a Deszkatemplomról és a temetőről. A Petőfi tér, a Fazekas utca és a piacok kapcsolatát jelezi több városrészi utca és tér név. Az alig egy emberöltővel ezelőtt még élő hagyományok, a céhes emlékek és kézműipar nyomai így élnek tovább az elnevezésekben. A közelmúlt történéseit és épített környezetét mutatta be a 'Panelházak Miskolcon – a lakótelepek rövid története' című előadás. Utolsóként a Weidlich-udvar történetét, a kereskedő család életét, az ott található Apolló mozit és a közelmúlt történeteit járta körbe az utolsó ismeretterjesztő előadás.

A folyamat során megismerték egymást a kutatók, az amatőr helytörténettel foglalkozó egyének és a laikus, de érdeklődő közönség. Az események után találkozási és beszélgetési lehetőséget kaptak a megjelentek. Fény derült Horváth Lajos miniatűrkészítő munkájára, aki többek között a Deszkatemplomot is elkészítette kicsiben. Bekapcsolódott a folyamatba a Herman Ottó Múzeum, Reiman Zoltán helytörténeti blogger és számos önkéntes. A folyamat utolsó szakaszába becsatlakozott a Fazekas Utcai Általános Iskola helyismereti csapata

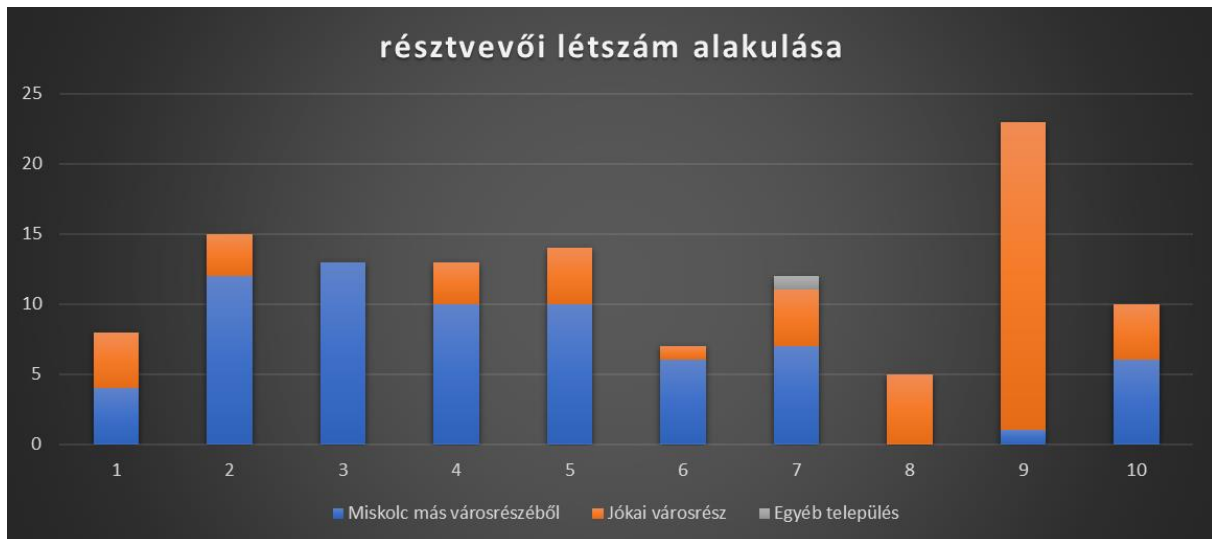
Az egyes események résztvevői között a Jókai városrészi résztvevők aránya 10-20% között mozgott, egyes események alatt elérte vagy megközelítette a 100%-ot is. Az első négy esemény helytörténeti előadásokra ellátogatott résztvevőket mutatja, míg az utolsó hat esemény a Kincskereső játék készítésével töltött rendezvények résztvevőit. Az összesen két és fél évig tartó rendezvénysorozat közepén, minegy lyukat ütött a járványhelyzet. 2020 februárjában megszakadtak a találkozások és egészen 2021 júliusáig nem is indultak újra. Ezt követően körülbelül havi rendszerességgel folytatódott a munka.

Eszem-iszom...

A hazai borkultúra és gasztronómia értékeit feltáró és bemutató találkozók sorozata Eszem-iszom... címmel valósult meg. A rendezvények alatt közösségek szomszédoltak, generációk közötti tudásátadás valósult meg. A hazai borkultúra népszerűsítése a legszűkebb értelemben véve helyi borászok bemutatóival zajlott, melyet kiegészített a borokhoz illő ételek közös készítése. Meghívást kaptak a feltörekvő Bükki borvidék Miskolci kötődésű borászai: Sándor Zsolt és borászata Márton napi bemutatója során az újborról és a borászok mindennapi életéről mesélt. Meghívott vendég volt még Raymond Lardellier a miskolci Francia Intézet igazgatója, aki a francia Beaujolais azaz újbor ünnepéről és az ottani Márton napi szokásokkal ismertette meg a jelenlévőket. A borkóstolót követően a közösség által elkészített hízott libamáj egészítette ki, Radványi Judit önkéntes cikket írt a találkozóról. Külön érdekesség és csavar volt egy nem várt elem a sörös sörfőzés bemutatása két helyi önkéntes Szemerszki István és Pedro Reinoso Bernal segítségével. Erre az eseményre vendégünk volt a híres miskolci facebook és Instagram influencer a Miskolci Gasztrohős is. A következő eseményen a Búdi pincészetet és Zenit borokat mutatta be Búdi István. A közösség erre az alkalomra hagyományos eljárással készített kézzel gyúrt tésztákat és szószokat. Egy februári napon került megrendezésre a Kocsonya és Furmint borok köré szőtt esemény, melyen Molnár József sommelier mutatta be az eseményre hozott borok sokaságát. Kitért továbbá a Bükki és ezen belül miskolci borokra és a Tokaji borvidék és a filoxéra járvány magyarázatára. Szintén február hónapban a gyerekeket várták egy alkoholmentes találkozóra és kedvencüket, azaz gumicukrot készítettek. A cserszegi fűszeressel és narancsborral ismerkedtek meg a résztvevők Richter Attila avasi pincéjénél. Az

eseménysorozat utolsó két találkozásán közös pizza és tésztakészítés és borkóstolás várta az érdeklődőket.

Kiemelkedőnek mondható, hogy négy helyi borász és legalább ugyanennyi önkéntes aktivista szerepelt a programokon. Bevonásra kerültek a helyi borászok, borkedvelők és amatőr szakácsok.

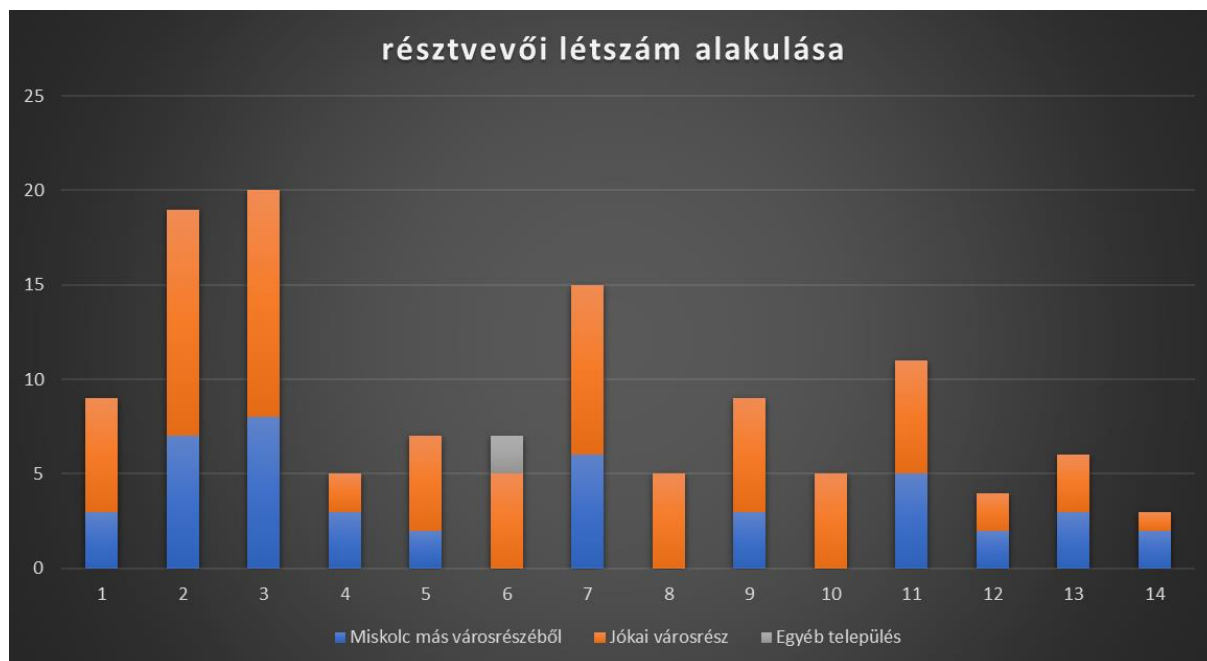

A résztvevői létszám kezdetben más miskolci célterületről érkezők javára billent el. Egy 50-20 százalékos Jókai városrészi arány jelen volt minden eseményen, mely az események második harmadában egyre erősödő tendenciát mutatott. A tíz fős ideális létszámot tíz eseményből háromszor nem sikerült elérni. Kárpótlásként öt eseményen jóval tíz fő fölötti elérésszámot láthattak a szervezők.

Mozdulj ki!

Sportesemények létrehozására, a sportban és kültéri játékokban rejlő közösségkovácsoló erő kiaknázásával zajlott közösségépítő program a Mozdulj ki! folyamat részeként. A tervek szerint heti rendszerességgel megvalósult programsorozat csütörtöki napokon zajlott, az időjárás függvényében – eső vagy kánikula esetén – alkalmanként elmaradt. A rendezvénysorozat célja volt olyan játékok, sportalkalmak szervezése, mely egyrészt egészséges életmódra szoktatják a résztvevőket, másrészt régi, különleges vagy kevésbé sportok bemutatásával új közösségek kialakítását teszik lehetővé. Kezdetben a Tuti csemege melletti helyszínen gyűltek össze az érdeklődők. Mivel főleg kisiskolás, óvodás gyermekek és szüleik, nagyszüleik érkeztek az eseményre ezért előtérbe kerültek a kicsiknek szóló játékok: mini hoki, görkoris pálya, célba lövés, célbadobás. A résztvevők gyakran csatlakoztak a Mozgástér online kihívásaihoz, melyen TRX-et és ugrálókötelet is használtak, de volt kama, tollas és kerékpáros játékok is. A Francia Intézet segítségével bemutatásra került a kicsik és nagyok által is játszható, igazi nyugdíjas tempójú vasgolyó játék a pétanque. A játék neve még a közösségi beszélgetések alkalmával többször elhangzott és a lakótelepen is népszerűvé vált.

A bevont szervezetek köre ezen az eseményen nem volt kimondottan eredményes. A találkozók száma azonban elérte kitűzött célját és önszerveződő csoport létrejöttét eredményezte.

Az előző három folyamattal összehasonlítva a lakótelepi helyszínen rendezett eseményen számottevően többségben van a Jókai városrészben lakók aránya. A létszám több alkalommal is 10-20 között mozgott, de általában mégis inkább 5-10 fő közé volt tehető. A 2020 nyarán indult folyamat az őszi zord idő beköszöntével téli szünetet tartott, 2021-ben a járványügyi intézkedéseket követő zárás után először indult újra a többi eseményhez képest. Talán ennek is tudható be az utolsó események alacsony részvételi aránya.

Lakótelepi ŐrSZEM

A közösségi felmérés nyomán kirajzolódott, hogy a közbiztonság témakörében igényelnének előadásokat, találkozókát a terület lakói. Ebből kiindulva került bele a helyi cselekvési tervbe egy olyan programsorozat, melyben a lakókörnyezet biztonságosabbá és élhetőbbé tétele a központi téma. A polgárőr hálózat által szervezett SZEM azaz Szomszédok Egymásért Mozgalom adta a folyamat elnevezéséhez a kiindulópontot. A Lakótelepi ŐrSZEM résztvevői maguk is tenni akarnak a helyi problémák és konfliktusok elkerülése érdekében.

Elsőként a lakótelep Jókai utcai játszótérének problémájával foglalkoztak a 2020 novemberében. A játszótér nagy látogatottságnak örvend a helyi lakosok és elsősorban a kisgyermekesek körében. Este alkalmanként előfordult rongálás, rendbontás a zárt játszótér területén belül. Erre, mintegy figyelemfelhívó kampányként épült az első program, melyben a rendvédelmi szervezetek, a helyi polgárőrség és MIÖR munkatársai a lakosok aktív reagálását, bejelentési aktivitását kérték. Szintén a játszótérhez kapcsolódott egy aktív helyi lakos kezdeményezése. Begál Adrienn egy Dániából indult kezdeményezés, a Cumifa ötletének megvalósítására keresett társakat. Az eseményen gyermekek aszfaltkrétával kreatív ugróiskolát készítettek, míg a szülők a Lakótelepi ŐrSZEM beszélgetésén vettek részt. A következő tavaszi alkalommal szintén a játszótéren és környékén facsemetéket ültettek az önkéntesek. A további két esemény során cigicsikk gyűjtésen vettek részt az érdeklődő aktivisták. Ősszel a helyi

polgárőr aktivisták mutatták be a SZEM mozgalmat egy rendezési találkozóra egybekötve. A folyamat utolsó eseményei szintén a cumifa ötletéhez kanyarodtak vissza: önkéntesek segítségével elkészült és átadásra került a kisgyermek cumról való leszoktatását elősegítő alkotás.

A bevont szervezetek között találjuk az Országos Polgárőr Egyesület helyi szervezetének tagjait, önkéntes polgárőröket, a MIÖR rendezési és a rendőrség képviseletében Bárány Zoltán rendőrelvezőredest. A számos helyi önkéntes és aktivista közül kiemelkedik Begál Adrienn, Bezdán Brigitta, Szerafi Anita és Rónai Györgyi munkája, akik a cumifa elkészítésében tevékenyen részt vettek.

Az összesen öt eseményből ez első kivételével mindegyik a járványügyi korlátozások ideje alatt történt. Ez részben jelentkezik a létszámokon. A leginkább a SZEM találkozó eseménye mozgatta meg a lakosokat. Az első négy eseményen egyértelműen a Jókai célterületéről érkezők domináltak. Az utolsó eseményen, a cumifa átadás helyszínén a város más területeiről is érkeztek. Miskolc városán kívüli lakos nem volt jelen ezeken az eseményeken.

A virágos Jókai városrészt

Utolsó folyamatként került megrendezésre a Virágos Jókai városrészt című folyamat eseménysorozata. Az elhanyagolt zöld felületek gondozását és új zöld felületek létrehozását kitűző folyamat a generációk közötti tudásmegosztás keretében kertészkedési tudást osztott meg a megjelentekkel. Önkéntes akciók, közös tevékenységek egyaránt szerepeltek a tervekben. Ilyen volt az a helyi kezdeményezés mely Harkácsi György önkéntes nevéhez fűződött. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület online elérhető tájékoztatói alapján B típusú madárodúk kihelyezését kezdeményezte. A faanyagot méretre szabása után azokat egyénileg vehették át a programba bekapcsolódók, majd otthoni kisebb barkácsolás eredményeképp megkészenülhetett a madárodú. A következő két esemény a balkonládákba ültethető muskátli palánták és fűszernövény palánták elültetését takarta. A tavaszi időszak végén az eseménybe bekapcsolódók örökbe fogadták a városrész egyik elhanyagolt területét. Az eseménysorozatot balkon és kertszépségverseny eredményhirdetése zárta.

A bevont szervezetek és civilek között találjuk a Miskolc városrendészeti osztályának munkatársát Czifrusz Natália városi főkertészasszonyt és számos olyan önkéntest, akik a helyi zöld kosár közösség, civil zöld csoportok, madárbarát társaságok tagjai is együttal.

A programok során egyedülként jellemző, hogy sikerült mind az öt eseményen 100%-ban a Jókai városrészi lakosokat bevonni. Az események több, mint felénél a jelenlévők létszáma elérte a kívánatos 10 főt és két alkalommal alulról súrolta a 20 főt.

Féléves folyamatok összegzése

A hat folyamatból a Jó a Jókain! program zárulta után a Játssz velünk! program töretlenül folytatja heti rendszerességű találkozóit. A Kincskereső folyamat bár elérte célját és elkészült munkája nyomán a Kincskereső játék, de a Fazekas iskola helytörténeti csoportja megfelelő folytatást jelenthet a helyismeret iránt érdeklődők összefogására. Az Eszem-iszom folyamat tagjai lazább, kötetlenebb keretek között alkalmanként találkoznak városi gasztró fesztiválokon és boros rendezvényeken. A Lakótelepi ŐrSZEM és a Virágos Jókai városrészt című folyamatok további folytatását, az igazi közösségek létrehozását mindegy elgáncsolta a Covid19 járványhullám. Az események résztvevői egyénileg és online megszervezett módon találkoztak. A Jó a Jókain! facebook csoportjában fel-felbukkannak a két folyamat folytatásának csíráját mutató kezdeményezések. Ezek életképessége, sikere még nem megjósolható.

Folyamat neve	Összes résztvevő	Folyamat neve	Célterület résztvevők
Játssz velünk!	403	Játssz velünk!	145
Mozdulj ki!	125	Mozdulj ki!	79
Eszem-iszom	120	A virágos Jókai városrészt	60
Kincskereső	98	Eszem-iszom	50
Lakótelepi ŐrSZEM	67	Lakótelepi ŐrSZEM	49
A virágos Jókai városrészt	62	Kincskereső	19

Folyamat neve	Események száma
Játssz velünk!	61
Mozdulj ki!	14
Eszem-iszom	10
Kincskereső	10
Lakótelepi ŐrSZEM	6
A virágos Jókai városrészt	5
Összesen	106

Összességében elmondható, hogy résztvevők és célterületi résztvevők tekintetében is a legkiemelkedőbb eseménysorozat a Játssz velünk! volt, ezt követte a Mozdulj ki!. Nem meglepő ez annak tükrében, hogy e két folyamatból valósítottak meg a legtöbb eseményt darabszámra. A leginkább a célterületen élők bevonásával valósult meg a Virágos Jókai városrészi sorozat és az Eszem-iszom... folyamat.

Bűnmegelőzés és közbiztonság

Gyermek és idősjogi játszóház

Összesen öt alkalommal került megszervezésre a tréning jellegű feladatokkal, játékokkal tűzdelt gyermek és idősjogi játszóház. Az idősek biztonságával, az emberi és állampolgári jogokkal kapcsolatos témaköröket vizuális megjelenési formával támogatva a jogok megismerését és érvényesítési lehetőségeit ismertették. Bemutató anyagokkal, figyelemfelhívó kiadványokkal hívták fel a figyelmet az élet a testi épség és a vagyonbiztonság megővésére. A gyermeki jogok megismerését szituációs játékokkal gyakorolták: felismerni, hogy mi a különbség a felnőttek irányából érkező különböző kérések közt. Melyek azok a dolgok, amikre nemet kell mondani. Játékos feladatokon keresztül ismerték meg a segítségkérés formáit. Az idősjog játszóházakban életszerű példákon keresztül, gyakorlatias formában járták körbe a lehetséges veszélyeket és az azokra adható válaszokat. Bemutatták a hivatlanul bekopogtatók ellenőrzésének módjáról, a magukat rendőrnek álcázók felismeréséről, a bűncselekmények megelőzését támogató praktikákról.

A résztvevői létszám jól mutatja, hogy a Jókai városrészi lakosokat nehezen sikerült ebben a témában megszólítani. Az alkalmanként 25 fő részvételével tervezett eseményekre az első három alkalommal húsz fő körüli létszámot regisztráltak. Az utolsó két játszóház a járványügyi korlátozások alatti téli hónapokban került megszervezésre, mely jól tükrözi az elért jelenlévők alacsony létszáma.

Közbiztonsági családi nap

A rendőrség, polgárőrség segítségével a drogok fajtáit, felismerésüket, a helyes bejelentés módját, a kényszerítő eszközök alkalmazásának módját és jogosságát ismerhették meg. A program során az résztvevők megismerhették, hogyan kerülhetik el az áldozattá válást, lakosságot leginkább érintő jogsértések elkerülése és hogyan figyeljenek környezetükre. Bemutatásra kerültek a jellemző bűnelkövetési formák, védekezési lehetőségek ismertetése (lakásbetörés, gépjármű védelem, vagyonbiztonság egyéb területei). Része volt még a programnak egy vagyonvédelmi teszt kitöltése, elektronikai és mechanikai eszközök bemutatója és azok alkalmazási területei. A fiatalok nagy örömeire bemutatták még a kényszerintézkedések rendőrségen rendszeresített eszközeit és az ujjnyomatok rögzítését egy képzeletbeli bűnügyi helyszínen. A járványügyi helyzetben a Magyar Honvédség szerepe megnőtt a lakosság közbiztonságának segítségével kapcsolatban. A közbiztonsági családi napon velük is találkozhattak az érdeklődők. A MIÖR szolgáltatásellátáshoz kapcsolatos technikai eszközeit is megismerhették a családi nap résztvevői, illetve a SPIDER mentőcsoport résztvevőivel látványos szolgálati kutya bemutatót tartottak.

Összesen három alkalommal került megrendezésre a közbiztonsági családi nap. Mindhárom alkalommal a nyár végi időszakban, augusztus hónapban. Az egyenként 30 fő részvételével tervezett létszám az első két alkalommal körülbelül ebben a nagyságrendben tartott számot érdeklődőkre. A 2021-es alkalommal azonban 80 fő fölé ugrott a létszám. A diagrammokon is jól látszik, hogy a Jókai városrészről összességében többen jöttek el a rendezvényre, mint más városrészekből.

Rendhagyó osztályfőnöki óra

A Fazekas Utcai Általános Iskola felső tagozatos tanulói számára szerveztek évente három alkalommal rendhagyó osztályfőnöki órát. A rendhagyó osztályfőnöki órákon a hagyományos, frontális információ átadás helyett, kooperatív tanulási technikák alkalmazásával ismerhették meg a fiatalok a rájuk leginkább veszélyként leselkedő társadalmunkban problémaként jelentkező jelenségeket.

A témák feldolgozásakor csoportbontásban, formabontó ülésrendben dolgoztak. Vizuális (képi és videó) támogatással, csoport feladatokkal, a csoportok közötti versengéssel dolgozták fel a témákat. Ezek során megtapasztalhatták a résztvevők, hogy az adott szituáció aktív és passzív résztvevőin múlik, hogy tragédia vagy happy-end lesz egy adott történet vége. Különböző szituációs gyakorlatokon keresztül az élménypedagógia módszereit segítségül hívva, a szabaduló játékok mintájára készített logikai és ügyességi elemeket is tartalmazó feladatokat oldottak meg. A rendhagyó osztályfőnöki óra témái voltak: az internet veszélyei, az ember pszichikumára ható szerek (a drogok), az iskolai erőszak, a családon belüli erőszak, vagyonbiztonság (az iskolában, az utcán, a szórakozó helyeken)

A Jókai városrész jórészt a Fazekasi Utcai Általános Iskola vonzáskörzetébe tartozik. Az osztályok létszáma elmarad a maximális 30 főtől, helyenként a 20 főt sem éri el. Egyik oka, hogy a hat és nyolcosztályos középiskolák elszívó erővel bírnak a felső tagozatosok között. Másik létszám-csökkentő oka pedig az volt, hogy egyes tanulók betegség miatt távol voltak az osztályfőnöki óra alatt. Az összesen kilenc alkalommal megszervezett és 25 főre tervezett osztályfőnöki órákon összesen nagyjából fele arányban voltak jelent Jókai városrészi lakosok.

Közlekedésbiztonság

Közlekedésbiztonsági napközis tábor

Eredetileg két, de végül három közlekedésbiztonsági napközis tábort tartottak a program során. Mindhárom alkalommal a nyári szünet alatt összesen öt egybefüggő munkanapon. Az eredetileg általános iskola alsó tagozatos tanulói számára nyitott táborba óvodás korú és

néhány felsőbb osztályos fiatal is csatlakozott, akik testvérükkel érkeztek. Az ingyenes, napi háromszori étkezést biztosító eseményen az általános közlekedés szabályait, a közlekedési táblák megismerését, a kerékpáros és gyalogos közlekedés biztonságos kivitelezését ismerték meg és gyakorolták a fiatalok.

A program során bevonásra kerültek helyi kerékpáros és közlekedésbiztonsági szervezetek, név szerint a Kerékpáros Miskolc Egyesület és a Baleset-megelőzési és Közlekedés-technikai Egyesület. A kerékpáros és gyalogos közlekedés, valamint a mikromobilitási eszközöket használók a legvédtelenebb és legkitettebb résztvevők a közlekedésnek. Mint ilyenek, nekik és rájuk kell a leginkább vigyázni. A gyermekek szakszerű irányításáról és szakmai támogatásáról gondoskodott a két szervezet a kerékpáros tábor során.

A táborban résztvevők zöme a Jókai városrészen lakója volt. A személyes kontaktus során az érintettek elmondták, hogy nagyszülők vagy osztálytársak meghívása alapján érkeztek még a táborba. A táborokat alkalmanként 25 fő részvételére tervezték. Az előzetes regisztrációk alatt minden hely feltöltésre került, viszont betegség és egyéb családi tényezők alakulása miatt nem minden jelentkező vett részt végül a táboron.

Gyermek ügyességi verseny

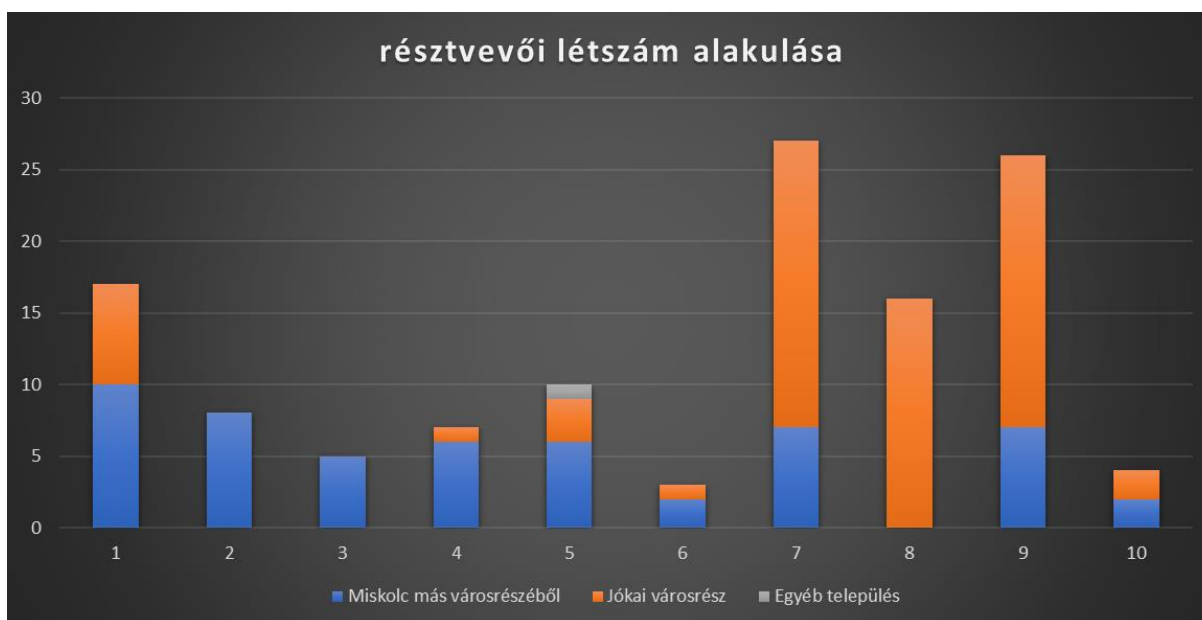
Szintén a kerékpáros közlekedés népszerűsítése céljából rendeztek gyermek ügyességi versenyt a Jó a Jókain! programban. Olyan akadálypálya került felállításra, mely az egyensúly fejlesztésére, a kerékpározás technikai fortélyainak elsajátítására alkalmas elemekből állt. A pálya mind kerékpárral, illetve rollerral is teljesíthető volt. Az ügyességi verseny során a közlekedésben előforduló fordulatokat, manővereket gyakorolhatják a résztvevők játékos körülmények között. A kisebbek részére közlekedési táblákkal jelzett KRESZ park és gyermek pálya állt rendelkezésre, melyben a közlekedési helyzetekben alkalmazandó szabályokat gyakorolhatták biztonságos körülmények között. Az akadálypálya teljesítői nyereményben részesültek.

Az összesen három alkalommal megrendezett eseményre összesen 25-25 főt vártak. Az első kimondottan sikeres részvétel során majdnem ötven látogató volt jelen. A következő két évben az összlétszám csökkenő tendenciát mutatott, viszont a Jókai városrészi résztvevők létszáma nőtt.

Részvételi fórumok

A közösség által jelzett igények, valamint az Integrált Településfejlesztési Stratégia és Helyi Esélyegyenlőségi Program célok, a Green City elvek érvényesítése mentén a részvételi fórumok kerültek megszervezésre a helyi cselekvési tervben rögzített ütemezés szerint. A helyi nyilvánosság fórumainak megteremtésére, a helyi cselekvési terv és tervezési mátrix folyamatos felülvizsgálatának biztosítására részvételi fórumok, közösségi gyűlések kerültek megtervezésre. 2018 első fóruma a helyi cselekvési terv véglegesítését célozta meg. A sorban ezután következő részvételi fórumok negyedévente kerültek megszervezésre, majd a program utolsó szakaszában minden félévben.

A részvételi fórumokat esetenként 15 fő részvételére tervezték. Ez a szám, mint sok más kis részvételű gyűlésnél az események felénél nem érte el a kívánatos létszámot. A leg sikeresebb események a felújított szalonnasütőnél zajlottak program utolsó harmadában. A záró eseményen a téli hónap során az elért létszám újra a kívánt alá csökkent. Az összesen tíz eseményből a Jókai városrészi lakosok részvétele egyes alkalmak során nem volt kimutatható, az esetek felében 20-50% között mozgott, míg négy alkalommal többségbe kerültek.

Tréningek és képzések

Tanulmányút

Közösségfejlesztési folyamatok szalmi biztosításának érdekében belföldi tanulmányutat szerveztek valamely TOP-5.3.1-16 vagy TOP 6.9.2. felhívás keretében támogatott közösséghez. Az összegző tanulmány első fejezetében a Cselekvő Közösségek szakmai háttér csapat bemutatásakor is említett tanulmányút egy Miskolc városától nem több mint 100km-es körzeten belül határozták meg a tagok, így az utazással töltött idő nem növelte számottevően a tanulmányútra szánt szabadidőt. A szóba jöhető közösségek száma összesen öt közösség volt négy helyszínen. Mezőkövesden a Matyó Népművészeti Egyesület Matyó értékek újrátöltve című projekt szerepelt a lista elején. Szintén szimpatikus volt a salgótarjáni Közművelődési Nonprofit Kft. Kerülj képbe! – Utcai művészet a kultúráért projekt vagy a szintén Nógrád megyei Varsány községben a Nógrád Turizmusáért Egyesület Székely–palóc lakodalom hagyományörző testvérvárosi együttműködés is. Alkalmas lett volna Nyíregyházán a TEMI Móricz Zsigmond Művelődési és Ifjúsági Ház Alapítványa Rejtőzködő értékeink – helyi hagyományok, szellemi, anyagi és kulturális értékek feltárása és nyilvánosságra hozatala kisközösségek együttműködésével projekt is. Végül de nem utolsó sorban Tiszanána a Fekete István Könyvtár, Kulturális és Szabadidő Központ Cselekvő „Értékek” – Szorgalmasan, mint a méhek! fejlesztése mely a méhészkedés örömét és nehézségeit adta át fiataloknak, a mesterségbeli fogások mellett közösségi együttműködésben egy népszerű receptkönyvet is megalkottak.

Szakmai és szervezési szempontok alapján a közösség végül az első lehetőség mellett döntött és 2020 októberében tanulmányutat szerveztek Mezőkövesdre, ahol a Matyó Népművészeti Egyesület vezetőjével és munkatársaival találkoztak. Az egyesület a Cselekvő Közösségek projekt mintaprojektjét a Matyó Értékek Újra töltve című programot szervezték, melynek kapcsán Berecz Lászlóné, a Matyó Népművészeti Egyesület elnöke bemutatót tartott. Az egyesület munkájáról, munkaszervezésről, önkéntesek bevonásáról és a programokról készített amatőr videó beszámolóról is volt szó a közel kétórásra kerekedett ismertetőn. Az egyesület tagjaival a városrészi tájházakban kiscsoportos beszélgetésen és tapasztalatcserén vettek részt a tanulmányút tagjai.

A tanulmányút során a Jó a Jókain! közössége megerősítést kapott arról, hogy a hagyományok, helyi értékek és a közösség csak úgy marad még, ha foglalkoznak vele. Az érték mentés, érték átadás, generációk közötti tudásátadás, a közösség tudatosan és önként vállalt feladatai mind szükségesek ahhoz, hogy a hagyományok továbbra is szerves részét képezzék a helyben élők mindennapjainak. A hosszan tartó, kitartó és következetes munka következménye, hogy egy közösség hagyományok teljesebbé tegyék az ott élők és odalátogatók mindennapjait.

Az eseménye a Jókai városrészben már aktívan bekapcsolódott és gyakran önkéntes munkát vállaló személyek vettek részt. Egy kivétellel minannyian a városrészben élnek.

Bűnmegelőzési tréning

Összesen hat óra időtartamban került megszervezésre bűnmegelőzési tréning fiatalok, fiatal felnőttek számára. A tréning során a drogfogyasztás, függővé válás és az ezekből adódó bűnözővé válás folyamatával ismerkedtek meg a jelenlévők. A tréninget az évtizedes tapasztalattal rendelkező miskolci Drogambulancia Alapítvány alapítója és egykori munkatársa tartotta. A prevencióra alapozó tréning elsősorban szituációs játékok során ismertette azokat az élethelyzeteket, szituációkat melyben a résztvevők egy-egy szereplő bőrébe bújva tapasztalhatták meg a probléma gyökereit. A megelőzési és kezelési technikák elsajátítására módszereket kaptak az ismereteken és tiltásokon túl, így közelebb kerülhettek a problémák gyökeréhez és megoldásához.

Az egy alkalommal megrendezett tréningre a Jókai városrészben jöttek el résztvevők a tervezett 15 fő részvételével.

Kommunikáció és konfliktuskezelési képzés

A helyi aktivisták és önkéntesek számára szerveztek a közösségfejlesztési folyamat szakmai minőségbiztosításához kapcsolódó képzést kommunikáció és konfliktuskezelés témakörében. A képzés célja elsősorban az volt, hogy az ott elsajátított ismereteket, tapasztalatokat kamatoztatva a résztvevők képesek legyenek a közös munkára, együttműködésre. Másodsorban ezen témakörök mentén az egyéni érdekérvényesítő képességük is fejlődik, a

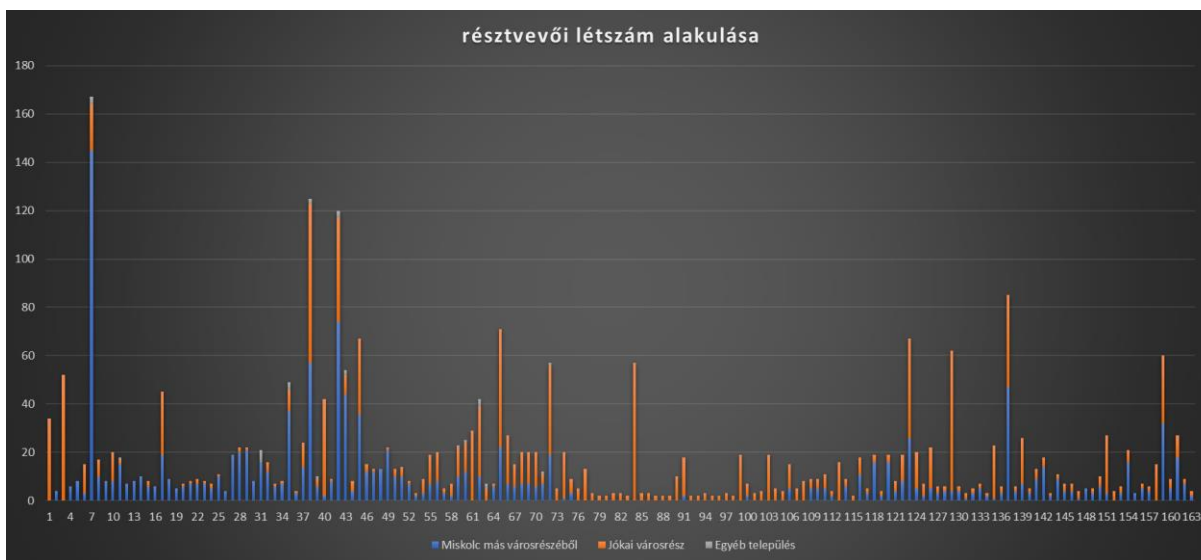
problémáikat proaktív módon váltak képesek prezentálni. A képzést két alkalommal 3-3 óra időtartamban tartotta Orosz Júlia coach. A járványügyi szabályok éppen érvényben lévő hatálya miatt a tréning online formában Zoom meeting használatával lett megvalósítva.

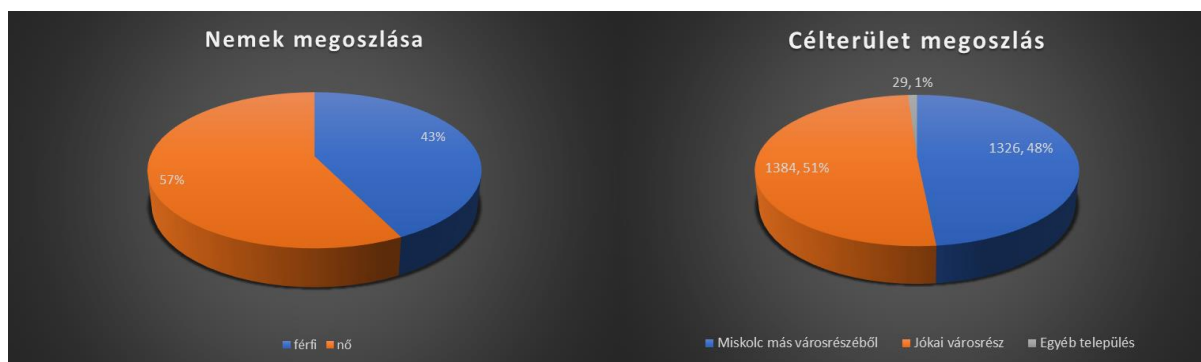
Az összesen 15 fő számára egy alkalommal megrendezett képzésre a Jókai városrészből kétharmad arányban voltak jelen résztvevők, míg egyharmaduk Miskolc más városrészéből érkezett.

Összegzés

A Jó a Jókain! – közös programok, közös identitás projekt az előkészületi és megvalósítási időszakában összesen eltelt negyvenhat hónap alatt összesen 163 eseményt tartott meg a helyi identitás és kohézió erősítése érdekében.

2020. február 26. és ugyanezen év június hónapja között a közösségépítő folyamatok, akciók megszakadtak. A Jó a Jókain! erősödő lendületét a Covid19 járvány megakasztotta. A fenti ábrán a 55-ös számú eseménytől kezdődően a járványidőszakban megtartott eseményeket láthatjuk. A koronavírus járvány nem várt, de pozitív hatása volt, hogy a szigorúbb korlátozások alatt az online és kisebb rendezvényeken szinte teljes mértékben helyi kötődésű, célterületi lakosok kapcsolódtak csak be. A járvány enyhülése után kezdett visszaállni a korábban megszokott megoszlás, ugyanis újra bekapcsolódtak más miskolci városrészekről érkezők is a programokba.

Az összesen 2735 résztvevőt megmozgató eseménysorozatok, találkozók, akciók, tréningek és részvételi fórumok során 1384 Jókai városrészi lakost került bevonásra. A nemek tekintetében a megjelentek körülbelül 57%-a volt nő, 43%-a pedig férfi.

A helyi cselekvési tervben megfogalmazott kétéves fenntartási célkitűzés alapján elmondható, hogy a folyamatok során elindított csoportok, közösségek mindegyikében mutatkozik az a potenciál, hogy saját lábukra állva, a csoport közös erejét kihasználva fenntartsák önmagukat. Kifejezetten önálló csoporttá vált a Játssz velünk! társasjáték klub közössége, de a Kincskereső és az Eszem-iszom... csoport is biztató jövőképet mutat. A folytatáshoz szükséges szakmai támogatást a projekt gazdája a Háromkő Egyesület kész biztosítani a továbbiakban is. A nagyobb anyagi ráfordítást és szervezést igénylő programok esetén a finanszírozási feltételek megteremtése után több akció is folytatható. A kialakított célok és programtervek rendelkezésre állnak, a bevont szervezetek kialakított szakmai kapcsolatok élők. Kifejezetten eredményes és kívánatos volna a Weidlich-hét és a Jókai-Laborfalvi szomszédünnep éves megrendezése. Hasonló potenciállal kecsegtet még a Retro nap rendezvénye is.

Felhasznált irodalom

<https://cselekvokozossegek.hu/wp-content/uploads/Meres-Ertekeles-web.pdf>

<https://haromkoegyesulet.hu/servehuman/jo-a-jokain/>

<https://www.miskolc.hu/sites/default/files/dokumentum/csatolmany/2018-10-31/68331/5. melleklet - jo a jokain hcst.pdf>

<https://www.miskolc.hu/sites/default/files/dokumentum/csatolmany/2018-10-31/68331/7. melleklet - a kozosseg teglai hcst.pdf>

<https://www.miskolc.hu/sites/default/files/dokumentum/csatolmany/2018-10-31/68331/6. melleklet - vorosmarty hcst.pdf>

<https://www.miskolc.hu/sites/default/files/dokumentum/csatolmany/2018-10-31/68331/4. melleklet - kapuzorgeto hcst.pdf>

<http://www.meszegyi.hu/top-6-9-2-16-mi1-2017-00001/>

<https://www.miskolc.hu/sites/default/files/dokumentum/csatolmany/2018-10-31/68331/3. melleklet - legyunk egyutt tegyunk egyutt hcst.pdf>

<https://www.miskolc.hu/sites/default/files/dokumentum/csatolmany/2018-10-31/68331/2. melleklet - miskolc te vagy hcst.pdf>